

ໂຄງການປະເມີນຜົນການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມແບບຮີບດ່ວນ (RTEA)

ເອກະສານການ ຄົ້ນຄວ້າ

ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງການຄ້າເສລີ ໃນຂະແໜງ
ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່
ສ້າງໃນ ສ.ປ.ປ ລາວ

ທັນວາ 2007

ອົງການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ ສາກົນ (IUCN)
ທ່ານ ທອມ ຄາແລນເດີ

ຮຽບຮຽງໂດຍ : ທ່ານ ນາງ ສາບຣິນາ ຊໍສ໌ (IISD)

iisd International
Institute for
Sustainable
Development Institut
international du
développement
durable

 Sida

IUCN
The World Conservation Union

@ 2007 ສະຖາບັນສາກົນເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ (IISD)

ຈັດພິມໂດຍ ສະຖາບັນສາກົນເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ

ຄະນະດ້ານປຶກສາວິຊາການ (Expert Advisory Panel) ຂອງໂຄງການ RTEA ໄດ້ເຮັດບົດຄົ້ນຄ້ວາ 7 ບົດທີ່ກວມເອົາຂະແໜງເສດຖະກິດທີ່ສຳຄັນ 9 ຂະແໜງໂດຍມີຈຸດປະສົງຕີລາຄາການ ຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ. ສຳລັບ ສ.ປ.ປ.ລາວ ຄະນະທີ່ປຶກສາດັ່ງກ່າວນີ້ ປະກອບມີຜູ້ສ່ວນຮ່ວມ ຈາກຂະແໜງການເອກກະຊົນ ແລະ ລັດຖະບານທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໄດ້ສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນເພື່ອຕອບສະໜອງ ການຊື້ນຳລວມ ຕໍ່ຂະບວນການຕີລາຄາດັ່ງກ່າວນີ້. ເອກກະສານຄົ້ນຄ້ວາດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ສະໜອງຂໍ້ມູນຄວາມເປັນມາຕ່າງໆທີ່ສຳຄັນ ແລະ ໃຫ້ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳດ້ານນະໂຍບາຍສະເພາະຂະແໜງ ເພື່ອການປະເມີນຕີລາຄາ ແລະ ເອກກະສານທີ່ເປັນພາສາລາວນີ້ ຍັງຖືວ່າເປັນ ການປະກອບສ່ວນ ທີ່ມີຄຸນຄ່າຕໍ່ກັບໜ່ວຍງານຄົ້ນຄ້ວາພາຍໃນປະເທດທີ່ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວຂຶ້ນ ແລະ ແນໃສ່ສາຍພົວພັນທີ່ສະຫຼັບຊັບຊ້ອນລະຫ່ວາງການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຢູ່ ສ.ປ.ປ.ລາວ.

ການຄົ້ນຄ້ວາຊຸດນີ້ໄດ້ຮັບການປະສານງານຈາກອົງການ STEA ແລະ ອົງການ IUCN

ຮຽບຮຽງໂດຍ : ທ່ານ ນາງ ສາບຣິນາ ຊໍສ໌ (IISD) ແລະ ທ່ານ ທອມ ຄາແລນເດີ (IUCN).

ເອກກະສານຄວາມເປັນມາຂອງການຄົ້ນຄ້ວາສາມາດເອົາໄດ້ທີ່ www.iisd.org

ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງການຄ້າເສລີໃນຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າ ຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງໃນ ສ.ປ.ປ ລາວ

ໂດຍ: ທອມ ຄາເລັນເດີ*

ພາກສະເໜີ

ການຄ້າ, ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ ແລະ ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ກາຍເປັນທ່າແຮງເຮັດໃຫ້ເສດຖະກິດ, ປະຊາຊົນ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງປະເທດຊາດມີການປ່ຽນແປງໂດຍລວມ. ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໂດຍບໍ່ໄດ້ຄຳນຶງເຖິງສາມຂົງເຂດວຽກງານເຫຼົ່ານີ້, ການຈະເລີນເຕີບໂຕສາມາດມີຜົນໃນທາງລົບ ແລະ ມັກຈະເປັນການທຳລາຍ. ເມື່ອມີການພິຈາລະນາ, ວາງແຜນ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຢ່າງລະອຽດຮອບຄອບແລ້ວ, ການຈະເລີນເຕີບໂຕອັນດຽວ ກັນນີ້ກໍ່ຈະກາຍເປັນທ່າແຮງທີ່ສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ແກ່ສັງຄົມ ແລະ ພະລັງອຳນາດເພື່ອຮັບປະກັນການອະນຸລັກສະພາບແວດລ້ອມ. ການປ່ຽນແປງດັ່ງກ່າວນີ້ຈະມີຜົນໃນທາງບວກ ຫຼື ທາງລົບຫຼືບໍ່ແມ່ນຂຶ້ນກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບທັງໝົດ ຂອງຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍພາຍໃນລັດຖະບານ, ຫົວໜ່ວຍທຸລະກິດ ແລະ ສັງຄົມໂດຍລວມ.

ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ (GoI) ມີຄວາມຕັດສິນໃຈສູງ ຕໍ່ກັບການສົ່ງເສີມການເຕີບໂຕ ທີ່ຕິດພັນກັບການຄ້າໂດຍຜ່ານເສດຖະກິດເສລີ ແລະ ການຕອບສະໜອງການເຂົ້າເຖິງນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ເປັນເລື່ອງທີ່ສຳຄັນ ໃນການຕອບສະໜອງເປົ້າໝາຍຂອງລັດຖະບານ ສປປ ລາວໂດຍລວມເພື່ອການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ການຈະເລີນເຕີບໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ການຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ ແລະ ການອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ, ຕາມທີ່ໄດ້ ກຳນົດໄວ້ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ NGPES (2004a) ແລະ ເປັນຜົນເຮັດໃຫ້ປະເທດກຳລັງກ້າວໄປຂ້າງໜ້າຢ່າງໄວວາ ເພື່ອເຊື່ອມຕໍ່ເຂົ້າໃນເສດຖະກິດການຕະຫຼາດຂອງໂລກທີ່ກຳລັງເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວ. ໃນປີ 1992 ສ ປ ປ ລາວ ໄດ້ເຂົ້າຮ່ວມແຜນງານລິເລີ່ມອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (GMS) – ເຊິ່ງແມ່ນແຜນລິເລີ່ມຂອງທະນະຄານພັດທະນາອາຊີ – ທີ່ມີ 5 ປະເທດເພື່ອນບ້ານຄື: ຈີນ, ວຽດນາມ, ພະມ້າ, ກຳປູເຈຍ ແລະ ໄທ. ໃນປີ 1997 ລັດຖະບານໄດ້ເຂົ້າເປັນສາມາຊີກຸ່ມອາຊຽນ (ASEAN), ແລະ ຕໍ່ມາກໍ່ໄດ້ເປັນພາຄີຂອງເຂດ

ການຄ້າເສລີຂອງກຸ່ມອາຊຽນ (AFTA) ແລະ ເຂດການຄ້າເສລີລະຫວ່າງກຸ່ມອາຊຽນກັບຈີນ (ACFTA). ໃນຊຸມ ປີຜ່ານມານີ້, ການຜູກແໜ້ນສາຍສຳພັນການຄ້າຍັງໄດ້ຮັບ ການເພີ່ມທະວີໃຫ້ແໜ້ນແຟ້ນໂດຍຜ່ານຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າສອງຝ່າຍເຊັ່ນວ່າ: ການເລີ່ມຕົ້ນພົວພັນການຄ້າຕາມປົກກະຕິກັບສະຫະລັດອາເມລິກາຄືນໃໝ່, ລົງນາມເຊັນໃນປີ 2004, ແລະ ຂໍ້ຕົກລົງ Cua Lo ການຂະຫຍາຍການຄ້າລະຫວ່າງ ສປປ ລາວ ແລະ ວຽດນາມໃນປີ 2005. ປັດຈຸບັນນີ້ ລັດຖະບານກຳລັງເບິ່ງຄວາມເປັນໄດ້ອອກຈາກພາກພື້ນ, ສຸ່ມທຸກຄວາມພະຍາຍາມເພື່ອເຂົ້າເປັນສະມາຊິກຂອງອົງການການຄ້າໂລກກ່ອນປີ 2010 (GoL 2000).

* Tom Callander ເປັນພະນັກງານຮັບຜິດຊອບແຜນງານປະຈຳທ້ອງຖານຂອງອົງການ IUCN ຢູ່ ສ.ປ.ປ ລາວ.

ການເພີ່ມສາຍພົວພັນການຄ້າໄດ້ມີບົດບາດອັນສຳຄັນ ໃນການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ໃນ ສປປ ລາວ. ອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (GMS) ໄດ້ປະກົດຕົວຂຶ້ນເປັນເວທີປະຊຸມລະດັບພາກພື້ນທີ່ສຳຄັນໂດຍຜ່ານ ແຜນງານພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ແລະ ສົ່ງເສີມການຈໍລະຈອນໃຫ້ສືບຄ້າ ແລະ ປະຊາຊົນເສລີຂຶ້ນເພື່ອການຮ່ວມມື ໃນວຽກງານຕ່າງໆລວມມີການຄ້າ, ການລົງທຶນ, ພະລັງງານ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ.

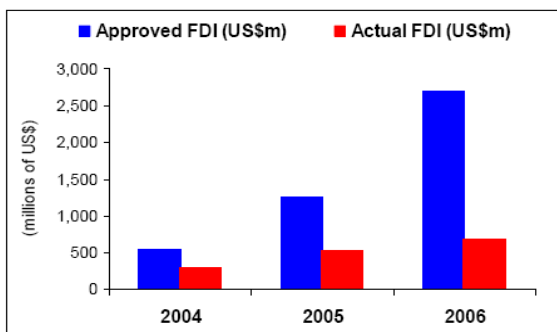
ໃນດ້ານສາຍພົວພັນກັບກຸ່ມອາຊຽນ, ບາງເທື່ອ ໜຶ່ງໃນບັນດາຜົນກະທົບ ທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ຂອງການເປັນສາມາຊິກໃນກຸ່ມ ອາຊຽນສຳລັບ ສ ປ ປ ລາວ ແມ່ນເປັນສິ່ງຊັບອກໃຫ້ແກ່ບັນດານັກລົງທຶນວ່າການຫັນປະເທດໄປສູ່ເສດຖະກິດການຕະ ຫຼາດຈະເປັນພາລະກິດທີ່ແນ່ນອນ ແລະ ຮີບດ່ວນ (Menon 1998) ເພື່ອປັບປຸງ ແລະ ສ້າງຂຶ້ນຕອນການລົງທຶນຂອງຊາດ ໃຫ້ມີຄວາມສະດວກງ່າຍດາຍ ທີ່ສອດຄ່ອງກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຂອງກຸ່ມອາຊຽນ. ດ້ວຍຄວາມເປັນສະມາຊິກໃນ ເຂດການຄ້າເສລີ (AFTA), ສປປ ລາວ ຍັງໄດ້ຮັບຮອງເອົາຂໍ້ຕົກລົງຂອງກຸ່ມອາຊຽນທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໃນປີ 1994 ວ່າ ດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມ ແລະ ການປົກປ້ອງການລົງທຶນ ແລະ ກຳລັງເຮັດວຽກຮ່ວມກັບບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານໃນການປັບປຸງບັນ ຍາການລົງທຶນເຂົ້າໃນຂົງເຂດການລົງທຶນຂອງກຸ່ມອາຊຽນ, ເຊິ່ງຈະໄດ້ປະຕິບັດໃນປີ 2010 (GoL 2000).

ເນື່ອງຈາກສ່ວນໜຶ່ງແມ່ນຍ້ອນນະໂຍບາຍການລົງທຶນແຫ່ງຊາດໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ, ການລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງ ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງຈຶ່ງກຳລັງເຕີບໂຕຂຶ້ນ. ອີງໃສ່ການລົງທຶນຕົວຈິງທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ຫຼາຍກວ່າສອງເທົ່າຕົວໃນລະຫວ່າງປີ 2004 ແລະ 2006 (ເບິ່ງຮູບ 1.1 & 1.2), ຄາດຄະເນວ່າແນວໂນ້ມນີ້ຈະສືບຕໍ່ດີ ຕະຫຼອດໄປໃນທົດສະວັດຂ້າງໜ້າ (World Bank 2007). ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການລົງທຶນສະບັບໃໝ່ສົ່ງເສີມບັນດາກິດ ຈະກຳການສົ່ງອອກເປັນອັນດັບໜຶ່ງເຊັ່ນວ່າ: ໄຟຟ້າທີ່ຜະລິດຈາກພະລັງງານນໍ້າ ແລະ ແຮ່ທາດຕ່າງໆຈາກການຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ ແຮ່ (ມາດຕາ 16.1), ແລະ ບັນດາກິດຈະກຳເຫຼົ່ານີ້ໄດ້ເກີດຂຶ້ນໃນຫຼາຍໆເຂດທີ່ມີບູລິມະສິດພື້ນຖານໂຄງລ່າງ ເສດຖະ ກິດຕ່ຳ (ມາດຕາ 17). ອີກຢ່າງໜຶ່ງຕໍ່ກັບຄວາມປອດໄພ ຂອງການລົງທຶນແມ່ນສຳຄັນເປັນພິເສດສຳລັບນັກລົງທຶນຂະ ໜາດໃຫຍ່ໃນຂົງເຂດທີ່ລະອຽດອ່ອນໃນດ້ານການເມືອງ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ການຂຸດ ຄົ້ນ ບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ (Menon 1998), ແລະ ບໍ່ຄວນຖືເບົາຜົນກະທົບທີ່ເຮັດໃຫ້ນັກ ລົງທຶນມີຄວາມໝັ້ນໃຈເພີ່ມ ຂຶ້ນຍ້ອນ ມີການເຊື່ອມຕົວເຂົ້າເປັນສະມາສິກກຸ່ມອາຊຽນ.

FDI ສປປ ລາວ

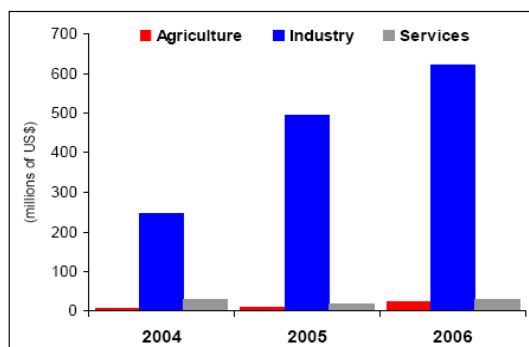
(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ທະນະຄານໂລກ 2006)

ຮູບ 1.1 FDI ໃນ ສປປ ລາວ

Source: Lao authorities (CPI) and WB staff estimates and projections (2006)

ຮູບ 1.2 FDI ໃນຕົວຈິງທຽບໃສ່ແຕ່ລະຂະແໜງການໃນ ສປປ ລາວ

Source: WB staffs estimates and projections (2006)

ການບັນທຶກການເຕີບໂຕດັ່ງກ່າວນີ້ ຍັງອາດຈະເປັນຜົນມາຈາກບັນດາປັດໃຈພາຍນອກເຊັ່ນ: ຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານຂອງບັນດາປະເທດເພື່ອນບ້ານຂອງ ສປປ ລາວ ເພີ່ມຂຶ້ນ, ແລະ ຄວາມຕ້ອງການຂອງພວກເຂົາເຈົ້າເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ແກ່ການຄ້າປະກັນດ້ານພະລັງງານໃນອານາຄົດ, ລາຄາຄຳສູງ ແລະ ຄວາມຕ້ອງການໂລຫະ ແລະ ແຮ່ທາດສູງໃນທົ່ວໂລກ. ໃນຄະນະທີ່ສິ່ງນີ້ອາດເປັນສາຍເຫດ, ສະນັ້ນຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ສາກົນໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ໃນອານາຄົດຈະກາຍມາເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນຕໍ່ກັບການປົກປ້ອງ ຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ໃຫ້ມີຄວາມປອດໄພ, ແລະ ຄວາມປອດໄພຂອງການລົງທຶນ ຈະຍັງຄົງເປັນສິ່ງສຳຄັນເພື່ອຮັບປະກັນແກ່ລົງທຶນຂະໜາດໃຫຍ່.

ການພັດທະນາ ແລະ ການເຕີບໂຕທີ່ເຮັດໃຫ້ການລົງທຶນເກີດງອກຂຶ້ນຈະມີຜົນກະທົບທີ່ມີຄວາມໝາຍສຳຄັນຕໍ່ ສປປ ລາວ. ຄວາມເຂົ້າໃຈສາຍກ່ຽວພັນລະຫວ່າງການຄ້າ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍ່ງການພິຈາລະນາ ດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ ເຂົ້າໃນລະບົບການຄ້າຈະເປັນປັດໃຈທີ່ສຳຄັນຢ່າງຍິ່ງຖ້າຢາກເຮັດໃຫ້ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໄດ້ຮັບຜົນສຳເລັດ. ໃນປັດຈຸບັນ ບັນດາຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍໃນລັດຖະບານມີໂອກາດ ເພື່ອສ້າງຄວາມເຂົ້າໃຈໃຫ້ດີຂຶ້ນກ່ຽວກັບສາຍກ່ຽວພັນເຫຼົ່ານີ້, ແລະ ໃນເມື່ອເຮັດໄດ້ຄືແນວນີ້ແລ້ວ, ກໍ່ຈະຊ່ວຍຊື່ນຳການພັດທະນາຂອງ ສປປ ລາວ ດ້ວຍການກຳນົດບັນດາໂອກາດການເຕີບໂຕແບບຍືນຍົງທີ່ຫາໄດ້ຍາກ ແລະ ການຫຼີກລ້ຽງຜົນກະທົບທາງລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ກ່ອນຜົນກະທົບດ້ານລົບດັ່ງກ່າວນັ້ນຈະເກີດຂຶ້ນ. ສະພາບການໃນປັດຈຸບັນນີ້, ນັກລົງທຶນກຳລັງເຂົ້າແຖວລໍຖ້າເຂົ້າປະເທດ, ຄວນຈະສັງເກດດ້ວຍມີຄວາມເຂົ້າໃຈວ່າໂດຍປຽບທຽບແລ້ວ ສປປ ລາວ ເປັນປະເທດນ້ອຍໃນເລື່ອງການຄ້າລະດັບ ພາກພື້ນ, ແລະ ການຕັດສິນໃຈກ່ຽວກັບການຈັດສັນຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງປະເທດ ຈະເປັນຕົວກຳນົດຈຸດຍືນດ້ານການຄ້າຂອງ ສປປ ລາວ ໃນປັດຈຸບັນ ແລະ ໃຫ້ໄດ້ດີໄດ້ແນວໃດໃນອານາຄົດ.

ຈຸດປະສົງຂອງເອກະສານດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນເພື່ອກຳນົດຄວາມເປັນຫວ່ງເປັນໃຍ ອັນເປັນຕົ້ນຕໍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນສາມຂະແໜງການບູລິມະສິດພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ ແລະ ເພື່ອກວດສອບເບິ່ງຜົນກະທົບ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນທັງທາງບວກ ແລະ ທາງລົບຂອງການຄ້າເສລີ. ບໍ່ໄດ້ຕັ້ງເປົ້າໃຫ້ເປັນການວິເຄາະທີ່ຄົບຖ້ວນສົມບູນ, ແຕ່ຈະເປັນ “ ຈຸດເລີ່ມຕົ້ນຂອງການປຶກສາຫາລື ” ຫຼາຍກວ່າ ເຊິ່ງຈະຊ່ວຍໃຫ້ທິດທາງແກ່ຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ ແລະ ວຽກງານດ້ານການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມໃນອານາຄົດແນ່ໃສ່ສິ່ງເສີມການພັດທະນາເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງ ສປປ ລາວ ໃຫ້ໄດ້ດີຢ່າງຂຶ້ນໄປ.

ພາກ 1

ສະພາບລວມຂອງຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ

1.1 ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ

ຂໍ້ສັນນິຖານ : ການຜູກແໜ້ນສາຍສຳພັນການຄ້າທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນຈະສົ່ງເສີມ ໃຫ້ມີການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດຫຼາຍຂຶ້ນເຂົ້າໃນຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ ແລະ ເຮັດໃຫ້ ສປປ ລາວ ມີການສົ່ງອອກອັນມະຫານສານໃນພະລັງງານທີ່ໃຊ້ບໍ່ໝົດເປັນຈັກເທື່ອ.

ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກເປັນຂະແໜງໜຶ່ງທີ່ສຳຄັນສຳລັບ ສປປ ລາວ. ຄາດຄະເນວ່າປະເທດລາວກວມເອົາ 80 % ຂອງ ທ່າແຮງດ້ານພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກທັງໝົດໃນເຂດຕອນລຸ່ມແມ່ນ້ຳຂອງ ແລະ ການລົງທຶນສູງ ແລະ ບູລິມະສິດການພັດ ທະນາຂຶ້ນຢູ່ກັບການຄວບຄຸມຊັບພະຍາກອນດັ່ງກ່າວນີ້.

ຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ບໍ່ແມ່ນຂະແໜງການໃໝ່. ພະລັງງານຈາກນ້ຳໄດ້ຖືກຜະລິດຂຶ້ນຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ ມາເປັນເວລາ ຫຼາຍທົດສະວັດແລ້ວ ແລະ ເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳຖື່ມ 1, ເປັນເຂື່ອນຂະໜາດໃຫຍ່ແຫ່ງທຳອິດ ແລະ ເປັນສິ່ງອຳ ນວຍຄວາມ ດວກດ້ານຊົນລະສາດ, ໄດ້ສ້າງສຳເລັດໃນຊຸມປີ 1970. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຫວ່າງບໍ່ດົນມານີ້ແຜນການໄລຍະຍາວສຳລັບ ການພັດທະນາທີ່ສຳຄັນຂອງຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ກໍ່ໄດ້ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ. ໃນປັດຈຸບັນນີ້ມີ ຫຼາຍກ່ວາ 40 ໂຄງການ ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ (CPI & UNDP 2006) ກຳລັງຢູ່ໃນລະຫວ່າງການສຶກສາຄວາມເປັນໄປໄດ້ ເພີ່ມ ຕື່ມ.

ສັງລວມຂໍ້ມູນຄວາມຈິງ: ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ

- ໃນປີ 2004, ການສົ່ງອອກກະແສໄຟຟ້າມີມູນຄ່າເກີນກວ່າ 100 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ ກວມເອົາ 18% ຂອງການ ສົ່ງອອກຂອງລາວ.
- ການສົ່ງອອກທັງໝົດໃນໄລຍະຜ່ານມາແມ່ນສົ່ງອອກໃຫ້ແກ່ປະເທດໄທ, ແຕ່ຂໍ້ຕົກລົງສະບັບໃໝ່ ແລະ ການພັດທະ ນາຕາໜ່າງໄຟຟ້າແຮງສູງ ຂອງອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ ຈະເຫັນການສົ່ງອອກກະແສໄຟຟ້າໄປສູ່ຫວຽດນາມ,ຈີນ ແລະ ປະເທດອື່ນໆໃນອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ.
- ພາຍຫຼັງສຳເລັດການກໍ່ສ້າງເຂື່ອນໄຟຟ້ານ້ຳເທີນ 2 ໃນປີ 2010, ຄາດຄະເນວ່າການສົ່ງອອກຈະເພີ່ມຂຶ້ນຮອດ 345 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ລາຍໄດ້ຂອງລັດທັງໝົດຈາກການສົ່ງອອກກະແສໄຟຟ້າປະມານ 100 ລ້ານໂດລາສະຫະ ລັດຕໍ່ປີ.
- ຄາດຄະເນຄວາມສາມາດ ໃນການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້າທັງໝົດໃນປະເທດແມ່ນ 23 000 ແມັກກາວັດ 81% ຂອງທ່າແຮງບົ່ມຊ້ອນພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກໃນເຂດລຸ່ມແມ່ນ້ຳທາງຕອນໃຕ້ຂອງຈີນ.

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: CPI & UNDP 2006)

ການເຕີບໂຕໃນການລົງທຶນໂດຍກົງ ຂອງຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ ແມ່ນກຳລັງຖືກກະຕຸກຊຸກຍູ້ດ້ວຍ ຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານໃນທົ່ວໂລກທີ່ກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ, ແລະ ບັນດານະໂຍບາຍການຄ້າປະກັນພະລັງງານທີ່ນຳໃຊ້ຢູ່ ຂອງຫຼາຍປະເທດເຊັ່ນ: ຈີນ, ໄທ ແລະ ຫວຽດນາມ, ທັງໝົດປະເທດເຫຼົ່ານີ້ ແມ່ນມີຄວາມເປັນຫ່ວງເປັນໃຍ ກ່ຽວກັບວ່າ ພວກເຂົາເຈົ້າຈະສືບຕໍ່ສະໜອງພະລັງງານ ໃຫ້ແກ່ການເຕີບໂຕທາງເສດຖະກິດຂອງພວກເຂົາເຈົ້າໄດ້ແນວໃດ ໃນອານາ ຄົດ. ຫຼາຍໆປະເທດຍັງມອງເຫັນວ່າ ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກເປັນແຫຼ່ງພະລັງງານສະອາດອັນໜຶ່ງ ໃນໂລກເຊິ່ງໃນປັດຈຸ ບັນນີ້ແມ່ນກຳລັງປະເຊີນກັບຄວາມຈິງຕ່າງໆ ຂອງການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ, ຄາດຄະເນວ່າຄວາມຕ້ອງການ ຜະລິດພະລັງງານປະເພດດັ່ງກ່າວນີ້ຈະມີຫຼາຍຂຶ້ນໃນອານາຄົດ.

1.2 ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່

ຂໍ້ສັນນິຖານ : ການຕັດສິນໃຈໃນການຫັນເປັນເສລີທີ່ໃນລະດັບພາກພື້ນ ແລະ ໃນສາກົນຈະຮັບປະກັນການຫຼັ່ງໄຫຼເຂົ້າ ມາຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດໃຫ້ຄົງທີ່ສະໜ້າສະເໝີເຂົ້າໃນຂະແໜງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ຂອງ ສປປລາວ ແລະ ການເພີ່ມຂຶ້ນອັນມະຫາສານໃນການສົ່ງອອກໂລຫະ ແລະ ແຮ່ທາດຕ່າງໆ.

ສັງລວມຂໍ້ມູນຄວາມຈິງ : ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່

- ໃນປີ 2004 ການສົ່ງອອກແຮ່ທາດທັງໝົດລວມເປັນ 64.7 ລ້ານໂຕລາສະຫະລັດ, ກວມເອົາ 11% ຂອງການສົ່ງອອກຂອງລາວ.
- ບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ລ້ານຊ້າງ, ເປັນສາຂາຂອງບໍລິສັດ Oxiana ຂອງປະເທດອິດສະຕາລີ, ໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຸດຄົ້ນຄຳ ແລະ ທອງແດງໃນປີ 2003, ແລະ ເປັນການລົງທຶນມະຫາສານຄົນດຽວ (375 ລ້ານໂຕລາສະຫະລັດ) ແລະ ເປັນແຫຼ່ງສົ່ງອອກແຮ່ທາດ.
- ໃນຕົ້ນປີ 2006, ມີການສຳປະທານຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ 121 ແຫ່ງ, ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດ 35 ຄົນ ເປັນເຈົ້າຂອງສຳປະທານ 50 ແຫ່ງໃນຈຳນວນສຳປະທານ 121 ແຫ່ງທັງໝົດນີ້, ສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຈີນ (24), ຫວຽດນາມ (11) ແລະ ໄທ (6).
- ພຽງແຕ່ 30% ຂອງປະເທດໄດ້ຖືກສຳຫຼວດແລ້ວ, ແຕ່ຜົນໄດ້ຮັບຊື້ໃຫ້ເຫັນມີບໍ່ແຮ່ຂອງທອງຄຳ, ທອງແດງ, ສັງກະສີ, ຫີນກາວ, ຖ່ານຫີນ ແລະ ຖ່ານຫີນເລັກໄນ.

(ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: CPI & UNDP 2006; World Bank 2006)

ໃນ NGPES (2004a) ຂອງລັດຖະບານ ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໄດ້ຖືກຄັດເລືອກເປັນຂະແໜງການບູລິມະສິດອັນໜຶ່ງສຳລັບການລົງທຶນ, ເນື່ອງຈາກວ່າມັນມີທ່າແຮງໃນການກະຕຸກຊຸກຍູ້ ໃຫ້ເສດຖະກິດເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ເຮັດໃຫ້ລາຍໄດ້ຂອງລັດເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ເຊິ່ງຜົນທີ່ຕາມມານັ້ນກໍ່ສາມາດຊ່ວຍຫຼຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກໄດ້.

ຂະແໜງດັ່ງກ່າວນີ້ປະກອບດ້ວຍ 5 ກຸ່ມໃຫຍ່: 1) ແຮ່ທາດໂລຫະ, 2) ແຮ່ທາດອຸດສະຫະກຳ, 3) ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ ແລະ ກ້ອນຫີນຂະໜາດຕ່າງໆ, 4) ເພັດນິນຈິນດາ, ແລະ 5) ແຮ່ທາດເຊື້ອເພີງ (UNIDO & MoIH 2003). ຈົນຮອດທ້າຍຊຸມປີ 1990 ສາມາດເຫັນໄດ້ວ່າມີພຽງແຕ່ການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ແຮ່ທາດຕ່າງໆຂະໜາດນ້ອຍ, ແລະ ອຸດສະຫະກຳດັ່ງກ່າວນີ້ກວມເອົາ 0.56% ເທົ່ານັ້ນຂອງລວມຍອດຜະລິດຕະພັນແຫ່ງຊາດ (GDP). ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການປະສົບຜົນສຳເລັດໃນປັດຈຸບັນຂອງການຂຸດຄົ້ນຄຳ ແລະ ທອງແດງຢູ່ເຂດໂປນທີ່ດຳເນີນການ ໂດຍບໍລິສັດຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ລ້ານຊ້າງເປັນເຈົ້າຂອງໂດຍປະເທດອິດສະຕາລີ (Oxiana ຈຳກັດ) ໄດ້ເຮັດໃຫ້ຕ່າງປະເທດສົນໃຈໃນຊັບສິນແຮ່ທາດຂອງປະເທດ. ການລົງທຶນຂອງເອກະຊົນເຂົ້າໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ ໄດ້ຂະຫຍາຍຕົວຮອດ 34% ຕະຫຼອດໄລຍະເວລາ 5 ປີຜ່ານມາ, ແລະ ໃນປີ 2006 ໄດ້ ຄາດຄະເນວ່າຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ຈະກວມເອົາປະມານ 10% ຂອງຜະລິດຕະພັນລວມຍອດໃນປະເທດ (GDP) (World Bank 2006).

ຄວາມຕ້ອງການໂລຫະ ແລະ ແຮ່ທາດຕ່າງໆກຳລັງຖືກກະຕຸ້ນໂດຍຂະແໜງການກໍ່ສ້າງຕ່າງໆ ໃນຫຼາຍປະເທດເຊັ່ນວ່າ: ປະເທດຈີນ, ອິນເດຍ. ລາຄາໂລຫະແມ່ນຂຶ້ນຮອດລະດັບທີ່ສູງທີ່ສຸດ ໃນຊ່ວງໄລຍະເວລາໃດໜຶ່ງ. ເຖິງແມ່ນວ່າມີຂໍ້ກົດໜ່ວງຕ່າງໆໃນດ້ານມູນຄ່າການຂົນສົ່ງສູງ, ການຂາດທັກສະ ແລະ ຄວາມບໍ່ກະຈ້າງແນ່ນອນໃນກິດໜາຍ ແລະ ກິດລະບຽບການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ກໍ່ຕາມ, ແຕ່ອີງຕາມບົດລາຍງານການພັດທະນາມະນຸດແຫ່ງຊາດ NHDR (CPI & UNDP 2006) ລາຍງານວ່າບັນດານັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດແມ່ນ “ກຳລັງລຽນແຖວລີ້ຖ້ຳ” ກາລະໂອກາດເພື່ອດຳເນີນທຸລະກິດຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ. ໂດຍມີການເພີ່ມທະວີການຮ່ວມມືໃນພາກພື້ນ ແລະ ໃນສາກົນຜ່ານຂໍ້ຕົກລົງຕ່າງໆເຊັ່ນວ່າ: ການຄ້າເສລີຂອງກຸ່ມ

ອາຊຽນ(AFTA) ແລະ ການຄ້າເສລີລະຫວ່າງກຸ່ມອາຊຽນກັບຈີນ (ACFTA), ບວກໃສ່ກັບຄວາມຕ້ອງການ ໃນທົ່ວໂລກທີ່ ກຳລັງຂະຫຍາຍຕົວ, ການລົງທຶນໃນຂະແໜງການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໃນ ສປປ ລາວ ຈະສືບຕໍ່ຂະຫຍາຍຕົວຢ່າງໄວວາ.

1.3 ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ

ຂໍ້ສັນນິຖານ: ການສ້າງຄວາມເສລີໃນການຄ້າ ແລະ ຜົນທີ່ຕາມມາ ເປັນການຫລຸດຜ່ອນການກົດກັ້ນທາງການຄ້າຈະນຳ ໄປສູ່ການແຂ່ງຂັນກັບຕ່າງປະເທດເພີ່ມຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ການ ນຳເຂົ້າເພີ່ມຂຶ້ນ, ແລະ ການຜະລິດພາຍ ໃນຈະຖືກບົບບັງຄັບ ໃຫ້ເພີ່ມປະສິດທິພາບ ແລະ ຊອກຫາແຫຼ່ງຕະຫຼາດທີ່ມີມູນຄ່າສູງ. ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນພື້ນຖານ ໂຄງລ່າງໃນ ສປປ ລາວ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນຍັງຈະຊຸກຍູ້ການເຕີບໂຕຂອງຂະແໜງກໍ່ສ້າງ.

ສັງລວມຂໍ້ມູນຄວາມຈິງ: ຂະແໜງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ

- ໃນປີ 2001, ການຊົມໃຊ້ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງໃນ ສປປ ລາວ ຄິດເປັນຈຳນວນເງິນ 56 ລ້ານໂດ ລາສະຫະລັດ (36 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດສຳ ລັບວັດສະດຸຜະລິດພາຍໃນພາຍໃນ ແລະ 25 ໂດລາສະຫະລັດສຳລັບວັດສະດຸນຳ ເຂົ້າ).
- ວັດສະດຸພາຍໃນສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວປະກອບມີ ຫຼອດຢາງ, ທໍ່ຢາງ ແລະ ທໍ່ຢາງອ່ອນ (7 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ), ຊີ ມັງ (6 ລ້ານໂດລາສະ ຫະລັດ), ແລະ ເຫຼັກເສັ້ນ (5 ລ້ານໂດລາສະ ຫະລັດ).
- ການຜະລິດຊີມັງດຳເນີນແບບສູນເສຍ (ສ່ວຍໃຫຍ່ເນື່ອງມາຈາກເປັນການຜະລິດຂະໜາດ ນ້ອຍ) ແລະ ມີຄວາມ ເພິ່ງພໍໃຈໃນການປ້ອງກັນ ບໍ່ໃຫ້ມີການນຳເຂົ້າຈຳນວນຫລາຍຂອງປະລິ ມານສີເມັນຈາກຕ່າງປະເທດ, ເຊິ່ງຈະບໍ່ ເປັນໄປໄດ້ພາຍໃຕ້ຂໍ້ບັງ ຄັບຂອງ AFTA ພາຍຫລັງປີ 2008.
- ປະເທດໄທ ແລະ ຫວຽດນາມແມ່ນເປັນຜູ້ສົ່ງອອກວັດສະດຸກໍ່ສ້າງລາຍໃຫຍ່ເຂົ້າ ສປປ ລາວ.

(Source: Lao PDR Industrial Development Strategy, 2003)

ຂະແໜງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງຂອງ ສປປ ລາວ, ເປັນຂະແໜງການບໍລິມະສິດອັນໜຶ່ງອີກທີ່ເຕີບໂຕໄດ້ດີ, ເຊິ່ງນອນຢູ່ໃນຍຸດທະ ສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ການລົບ ລ້າງຄວາມທຸກຍາກ (NGPES) ຂອງລັດຖະບານລາວ (2004b), ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວປະກອບມີຫຼອດຢາງ, ທໍ່ຢາງ ແລະ ທໍ່ຢາງອ່ອນ, ຊີມັງ, ວັດສະດຸມຸງຫຼັງຄ້າ, ເຫຼັກເສັ້ນ (ບໍ່ລວມ ຜະລິດຕະພັນໄມ້ທີ່ຜະລິດສຳລັບການສ້າງຕຶກອາຄານ ແລະ ການຜະລິດດິນຈີ່ຂະໜາດຈຸລະພາກໃນບ້ານ).

ໃນເລື່ອງຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ, ອຸດສະຫະກຳຊີມັງໄດ້ຖືກບັນທຶກເປັນການລົງທຶນທີ່ມີຄວາມສຳຄັນ ໃນຊຸມປີຜ່ານມາ ແລະ ມີໂຮງງານຜະລິດຊີມັງ 3 ແຫ່ງທີ່ກຳລັງທຳການຜະລິດຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ, ລົງທຶນໂດຍຝ່າຍໃດຝ່າຍ ໜຶ່ງ ຫຼື ຈົນລົງທຶນທັງໝົດ. ໃນປີ 1994 ການຜະລິດໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຂຶ້ນຢູ່ໂຮງງານຊີມັງແຫ່ງທຳອິດຂອງ ສປປ ລາວ, ໂຮງງານ ຊີມັງວັນລົງ 1 ເປັນການລົງທຶນຮ່ວມກັນລະຫວ່າງລາວ-ຈີນ ໃນມູນຄ່າ 13.9 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຢູ່ເມືອງວັງວຽງ, ຫ່າງ ຈາກວຽງຈັນໄປທາງທິດເໜືອ 160 ກມ. ການກໍ່ສ້າງໂຮງງານຊີມັງວັນລົງ 2 ໄດ້ສຳເລັດໃນປີ 2001 ດ້ວຍມູນຄ່າການ ລົງ ທຶນຮ່ວມກັນລະຫວ່າງລາວ-ຈີນລວມທັງໝົດ 37 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດ. ຫວ່າງບໍ່ນານມານີ້ໂຮງງານຊີມັງແຫ່ງທີ່ສາມຂອງ ປະເທດໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນຢູ່ແຂວງສາລະວັນ. ໂຮງງານຊີມັງແຫ່ງໃໝ່ນີ້ເປັນເຈົ້າຂອງໂດຍນັກລົງທຶນຈີນ 100% ເຊິ່ງໄດ້ລົງ ທຶນປະມານ 30 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດເພື່ອສ້າງໂຮງງານດັ່ງກ່າວນີ້ຂຶ້ນ. ໃນປັດຈຸບັນນີ້ຄາດຄະເນຂີດຄວາມສາມາດ ໃນ ການຜະລິດຊີມັງທັງໝົດຂອງປະເທດແມ່ນ 473 ໂຕນຕໍ່ປີ (World Bank 2006), ຜົນຜະລິດສ່ວນໃຫຍ່ແມ່ນຊົມໃຊ້ພາຍ ໃນ.

ອົງຕາມຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນຈັດຕັ້ງເຄື່ອນໄຫວໄລຍະກາງຂອງ ສປປ ລາວ ສຳລັບການພັດທະນາອຸດສະຫະກຳ (UNIDO & MoIH 2003), ອຸດສະຫະກຳຈຳນວນໜຶ່ງເຊັ່ນວ່າ: ອຸດສະຫະກຳຊີມັງດຳເນີນແບບສູນເສຍມະຫາສານ (ບໍ່ມີຜົນກຳໄລ) ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນເນື່ອງມາຈາກຂະໜາດຂອງເສດຖະກິດບໍ່ພຽງພໍ, ແຕ່ມີຄວາມເພິ່ງພໍໃຈການປ້ອງກັນ ຂອງລັດຖະບານ ເພື່ອບໍ່ ໃຫ້ມີການນຳເຂົ້າຈຳນວນຫລາຍຂອງປະລິມານສີເມັນຈາກຕ່າງປະເທດ. ໄດ້ຄາດການວ່າເມື່ອ ການຫລຸດຜ່ອນພາສີນຳເຂົ້າຂອງ AFTA ໄດ້ເຮັດສຳເລັດໃນປີ 2008, ຂໍ້ຈຳກັດທາງດ້ານປະລິມານນຳເຂົ້າຈຳເປັນຕ້ອງໄດ້ຖືກຍົກເລີກ ແລະ ມີການແຂ່ງຂັນຈາກຕ່າງປະເທດທີ່ຈະເປັນຜົນກະທົບຕໍ່ຂະແໜງຊີມັງ ແລະ ວັດສະດຸຫຼັງຄາ (CPI & UNDP 2006). ຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ ຈະຕ້ອງມີການແຂ່ງຂັນກັນຫຼາຍຂຶ້ນ. ທາງເລືອກທີ່ຫຼາກຫຼາຍໃນດ້ານນະໂຍບາຍລວມມີການສົ່ງເສີມສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ການຜະລິດຂະໜາດໃຫຍ່ຂຶ້ນ ຢ່າງປະຫຍັດມັດທະຍັດ; ການຍອມຮັບເອົາກິດລະບຽບ ແລະ ມາດຕະຖານ ແລະ ການຄວບຄຸມຄຸນນະພາບສຳລັບວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ ເພື່ອຮັບປະກັນຄຸນນະສົມບັດເໝາະສົມໃນຕະ ຫຼາດສາກົນ; ການລົງທຶນເຂົ້າໃນການຄົ້ນຄວ້າວິໃຈ ແລະ ການພັດທະນາເພື່ອສະແຫວງຫາຜະລິດຕະພັນທີ່ເໝາະສົມ; ການລົງທຶນເຂົ້າໃນການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງສຳລັບການບໍລິການຂົນສົ່ງ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ການລຳລັງຂົນສົ່ງຊີມັງທີ່ຜະລິດຢູ່ພາຍໃນປະເທດຖືກລົງ; ນະໂຍບາຍການຈັດຊື້ຈັດຈ້າງອຸດສະຫະກຳພາຍໃນ ແບບເປັນມິດຂອງລັດຖະບານ (UNIDO & MoIH 2003).

1.4 ສັງລວມຄວາມເປັນຫ່ວງເປັນໃຍດ້ານສະພາບແວດລ້ອມໃນຂະແໜງ ການໄຟຟ້ານຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ

ຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທັງໝົດນີ້ສາມາດເວົ້າໄດ້ວ່າເປັນຂະແໜງໃຫຍ່ ທີ່ຕິດພັນກັບລະບົບນິເວດວິທະຍາໃນພື້ນທີ່ ໝາຍວ່າ, ພວກມັນມີຜົນກະທົບອັນມະຫາສານຕໍ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມທຳມະຊາດຍ້ອນວ່າການນຳໃຊ້ ແລະ ການອາໄສຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດ. ບົດລາຍງານການຕີລາຄາປະເມີນຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ (EPA) ຂອງ ສປປລາວ (STEA & UNEP 2006) ໄດ້ຕອບສະໜອງຮາກຖານ ໃນການກຳນົດຄວາມເປັນຫ່ວງເປັນໃຍອັນຕົ້ນຕໍ ໃນສາມຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍອີງໃສ່ສະພາບປັດຈຸບັນ ຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງປະເທດ. ການສ້າງຕົວຊີ້ວັດຂອງຄວາມກົດດັນທີ່ກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ, ຂໍ້ສັນນິຖານທີ່ເປັນພື້ນຖານກໍ່ຄືວ່າການຄ້າ ໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ມີການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕໃນຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້, ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຍັງຈະເພີ່ມຂຶ້ນ. ຂອບເຂດຂອງຜົນກະທົບທີ່ເກີດມາຈາກການຄ້າ ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນນັ້ນຈະຖືກກຳນົດໂດຍກອບນະໂຍບາຍ ແລະ ກິດລະບຽບ, ເພື່ອເນັ້ນໜັກກາລະໂອກາດຕ່າງໆ ແລະ ຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນທາງລົບທີ່ອາດເປັນໄປໄດ້ນັ້ນໃຫ້ນ້ອຍລົງ.

ຕາຕະລາງໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1, ທີ່ໄດ້ສ້າງຂຶ້ນໂດຍນຳໃຊ້ບົດລາຍງານ ການຕີລາຄາປະເມີນຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດ (EPA), ໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນຄວາມເປັນຫ່ວງເປັນໃຍທີ່ສຳຄັນດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້, ເຊິ່ງຈະຖືກວິເຄາະລະອຽດເພີ່ມຕື່ມໃນພາກທີ 3 ຂອງເອກະສານດັ່ງກ່າວນີ້:

- ຜົນກະທົບຕ່າງໆຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຂອງ ສປປ ລາວ ລວມມີນ້ຳຖ້ວມພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຂະໜາດໃຫຍ່ຍ້ອນ ເຂື່ອນພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ການບຸກເບີກປ່າໄມ້ສຳລັບການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ການບຸກເບີກປ່າໄມ້ເພື່ອສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າໄປຫາສະຖານທີ່ ແລະ ການປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງຮ່າງທີ່ສຳຄັນເພື່ອສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາອຸດສະຫະກຳເຫຼົ່ານີ້.

- ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນນໍ້າ, ໂດຍສະເພາະພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກລົງຜົນກະທົບຕໍ່ການໄຫຼຂອງນໍ້າທໍາມະຊາດ ແລະ ທ່າແຮງບໍ່ມີຊັບພະຍາກອນຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ເຮັດລະບົບນໍ້າສະອາດມີຜົນລະຜິດ ໂດຍການປ່ອຍສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ (ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ສານໄສອະໄນ/cyanide), ນໍ້າເສຍ ຫຼື ການຕົກຕະກອນ. ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບຊີວະນາໆພັນ ລວມມີຊັບພະຍາກອນປະມົງ, ເຊິ່ງສາມາດຖືກກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງຍ້ອນການສ້າງເຂື່ອນພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ດ້ວຍການທຳລາຍບ່ອນຢູ່ອາໄສຂອງສັດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການຕອບສະໜອງນໍ້າບໍ່ສະອາດ.
- ຜົນເກີດຈາກການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ຈະເປັນເລື່ອງວິຕົກກັງວົນອັນໜຶ່ງ ທີ່ກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນໃນອານາຄົດ. ສາມຂະແໜງການທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ ມີຄວາມສາມາດເພື່ອຈະຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຂອງພວກມັນລົງໄດ້. ເຫັນວ່າຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງສາມາດປະກອບສ່ວນເຮັດໃນການຢຸດຢັ້ງ ບັນຫາດັ່ງກ່າວໃນຕໍ່ໜ້າ.

1.5 ສັງລວມກອບນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບທີ່ຕິດພັນກັບຂະແໜງການ ໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ

ຄວາມເປັນຫວ່າງເປັນໃຍຂ້າງເທິງນັ້ນສາມາດຫລຸດຜ່ອນລົງໄດ້ ແລະ ສາມາດຫຼີກລ້ຽງໄດ້ດ້ວຍການສ້າງ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບຕ່າງໆທີ່ເປັນປະໂຫຍດໃຫ້ປະສິບຜົນສຳເລັດ. ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງສຳຄັນຢູ່ບ່ອນວ່າ ບັນດາຜູ້ມີສິດຕິດສິນໃຈໃນດ້ານການຄ້າຈະຕ້ອງກຳໄດ້ບັນດາກອບວຽກງານຕ່າງໆທີ່ມີຢູ່ແລ້ວນັ້ນ, ພວກມັນມີປະສິດທິຜົນ ສຳໃດໃນການແກ້ໄຂບັນຫາດ້ານສະພາບແວດລ້ອມ, ແລະ ຍິ່ງສຳຄັນເປັນໄປກວ່ານັ້ນ, ພວກມັນຈະກ້າວໜ້າໄດ້ດີແນວໃດໃນເສດຖະກິດທີ່ເປີດກວ້າງ ແລະ ກຳລັງເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວ ທີ່ມີຄວາມເປັນໄປໄດ້ອັນມະຫາສານ ໃນການສົ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ.

ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ 2004 ແມ່ນເອກະສານນະໂຍບາຍລວມຂອງລັດຖະບານ “ພາຍໃຕ້ຍຸດທະສາດດັ່ງກ່າວ, ບັນດາແຜນງານການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກໃນອານາຄົດຂອງລັດຖະບານຈະຖືກສ້າງຂຶ້ນ ແລະ ຖືກຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ” (GoL 2004b). ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກດັ່ງກ່າວນີ້ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຈຸດຕ່າງໆ ທີ່ສຳຄັນທີ່ພົວພັນກັບເອກະສານຄົ້ນຄວ້າສະບັບນີ້:

- ເປົ້າໝາຍຫຼັກຂອງການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕແບບຍືນຍົງ, ເຊື່ອມຕໍ່ເຂົ້າກັບຄວາມຄົບຖ້ວນທາງສັງຄົມຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງ ແລະ ຄວາມສະເໝີພາບ;
- ບັນດາຂະແໜງການທີ່ເປັນບູລິມະສິດການລົງທຶນ ແລະ ກນເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕລວມມີພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ;
- ຄວາມໝາຍຄວາມສຳຄັນຂອງການອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ ກໍ່ຄືການບັນລຸໄດ້ຕາມການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕທາງດ້ານເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງໃນໄລຍະຍາວ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ.

ໂດຍຜ່ານຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ ແລະ ການລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ (2004b) ດັ່ງກ່າວນີ້, ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ໄດ້ຮັບຮູ້ວ່າ “ບັນດາວິທີການແກ້ໄຂສຳລັບການອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມຈະຕ້ອງຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ ບົນພື້ນຖານທີ່ມີເນື້ອໃນກວ້າງຂວາງ ຂອງການພັດທະນາປະເທດຊາດ, ເຊິ່ງແຕ່ລະຂະແໜງການຈະໄດ້ຜົນຂະຫຍາຍ/

ເຊື່ອມໂຍງ ລະບຽບຫຼັກການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ, ແຜນງານ ແລະ ໂຄງການຕ່າງໆຂອງຕົນເອງ”. ເຖິງຢ່າງໃດກໍຕາມ, ໃນປັດຈຸບັນນີ້ລັດຖະບານຍັງຢູ່ໃນຂະບວນການສ້າງນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມໂດຍລວມ ແລະ ມອບໝາຍໃຫ້ເປັນໜ້າທີ່ ຂອງສະຖາບັນໃດໜຶ່ງສະເພາະເພື່ອຮັບປະກັນການລວບລວມສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້. ໃນປັດຈຸບັນນີ້ມີການລວບລວມເອົາຄວາມສະຫຼັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ສາຍພົວພັນສະຖາບັນຕ່າງໆ ແລະ ການເຊື່ອມໂຍງນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບໃຫ້ກົມກຽວກັນ. ສະຫຼຸບຫຍໍ້ກ່ຽວກັບນະໂຍບາຍ, ກົດລະບຽບ ແລະ ສະຖາບັນຕ່າງໆໄດ້ສະແດງ ໃຫ້ເຫັນໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2. ສ່ວນນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບບາງອັນຈະໄດ້ຖືກນຳມາຄົ້ນຄວ້າປຶກສາຫາລືໃຫ້ ລາຍລະອຽດເພີ່ມຕື່ມໃນພາກທີ 2 ແລະ 3.

ພາກທີ 2

ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຕິດພັນກັບການຄ້າ ແລະ ປະສົບການຕ່າງໆແຫ່ງຊາດໃນການປັບປຸງຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້

ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ໃນພາກສະເໜີຂອງເອກະສານດັ່ງກ່າວນີ້, ການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນສາມາດມີຜົນກະທົບໄດ້ໃນທາງບວກ ແລະ ທາງລົບຕໍ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມທຳມະຊາດ; ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ໃນຫຼາຍໆກໍລະນີ ມັນສາມາດມີໄດ້ທັງສອງຜົນກະທົບໃນເວລາດຽວກັນ. ສາຍພົວພັນແມ່ນສະຫຼັບຊັບຊ້ອນ ແລະ ຜົນໄດ້ຮັບ “ ສຸດທ້າຍ ” ທີ່ມີຕໍ່ກັບປະເທດຊາດຈະຂຶ້ນກັບຫຼາຍໆປັດໃຈ, ລວມທັງຈຸດພິເສດຂອງເສດຖະກິດ, ກອບວຽກງານດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ລະບຽບຫຼັກການຂອງຊາດ, ຄວາມເຂັ້ມແຂງຂອງສະຖານບັນຕ່າງໆ ແລະ ບາງທີສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດ ແມ່ນສິດພັນທະໜ້າທີ່ຂອງຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ (Cosbey 2004).

ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ຢູ່ໃນ ສປປ ລາວໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງໄວວາໃນຊຸມປີຜ່ານມານີ້, ນຳໄປສູ່ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕໃນຂະແໜງການບູລິມະສິດເຊັ່ນ: ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ ສ້າງ, ແລະ ເຖິງແມ່ນວ່າຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນມີຄວາມສຳຄັນຫຼາຍທີ່ສຸດຕໍ່ການພັດທະນາເສດຖະກິດຂອງຊາດ, ແຕ່ກໍ່ສາມາດນຳໄປສູ່ບັນຫາຕ່າງໆ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ຮ້າຍແຮງໄດ້ ແລະ ບໍ່ສາມາດແກ້ໄຂໄດ້ ຖ້າຫາກໄດ້ຮັບການພັດທະນາທີ່ບໍ່ເໝາະສົມ. ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນ, ເຫັນໄດ້ວ່າລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ມີຄວາມຕັດສິນໃຈສູງໃນການລວມເອົາບັນດາຫຼັກການດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບຕ່າງໆ ຂອງຕົນເອງເພື່ອຮັບປະກັນໄດ້ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມຂີດຄວາມສາມາດໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດກຳລັງຂາດແຄນຢູ່.

2.1 ການວິເຄາະຜົນກະທົບຕ່າງໆຂອງການຄ້າໃນຂະແໜງການພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ

ປຶ້ມຄູ່ມືການຄ້າ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (IISD & UNEP 2000) ໄດ້ສະຫຼຸບສັງລວມສື່ປະເພດຜົນກະທົບທາງດ້ານກາຍະພາບ ແລະ ທາງດ້ານເສດຖະກິດກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພັດທະນາທີ່ເປັນຜົນມາຈາກການໄຫຼວຽນຂອງການຄ້າ ແລະ ການຄ້າເສລີ:

1. ຜົນກະທົບດ້ານຂະໜາດ - ການຄ້າທີ່ນຳໄປສູ່ການຂະຫຍາຍລະດັບ ຂອງກິດຈະກຳດ້ານເສດຖະກິດສາມາດມີຜົນກະທົບໃນທາງບວກໄດ້ໃນເລື່ອງຂອງຄວາມຮັ່ງມີທີ່ການຄ້າໄດ້ສ້າງຂຶ້ນ - ລະດັບຄວາມສາມາດຂອງຄົນເພື່ອຮັບເອົາ

ເຕັກໂນໂລຢີໃໝ່ ແລະ ເປັນມິດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍຂຶ້ນ ຫຼື ລະດັບຄວາມເປັນທ່ວງເປັນໃຍຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງ ຄົນທີ່ຕິດພັນກັບພື້ນຖານການດຳລົງໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນ; ແລະ ຜົນກະທົບດ້ານລົບໃນເລື່ອງຂອງຂະໜາດການຜະລິດ ທີ່ ເພີ່ມຂຶ້ນໂດຍປັດສະຈາກການຄວບຄຸມທີ່ເໝາະສົມ, ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ຜົນທີ່ຕາມມາເຮັດໃຫ້ຜົນກະທົບເພີ່ມຂຶ້ນເຊັ່ນວ່າ: ການນຳໃຊ້ຊັບພະຍາກອນແບບບໍ່ຍືນຍົງ ແລະ ມົນລະພິດເພີ່ມຂຶ້ນ.

2. **ຜົນກະທົບດ້ານໂຄງສ້າງ** - ການຄ້າສາມາດນຳໄປສູ່ການປ່ຽນແປງຕ່າງໆ ໃນສ່ວນປະກອບຂອງເສດຖະກິດ, ເຮັດໃຫ້ ມັນສາມາດຜະລິດສິນຄ້າໄດ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ເຮັດໄດ້ດີ ຫຼື ມີພາວະການລົ້ນເຫຼືອ ແລະ ສິນຄ້າກໍ່ບໍ່ມີນ້ອຍ. ເສດຖະກິດອາດ ຈະປ່ຽນແປງ ສະນັ້ນແລ້ວຂະແໜງການທີ່ສ້າງມົນລະພິດຈະຄອບງຳ, ຄວາມຕ້ອງການແຮງງານ ໃນອຸດສະຫະກຳ ອາດຈະຕອບສະໜອງການຈ້າງງານ ແລະ ຄວາມຮັ່ງມີ (ເບິ່ງຂະໜາດຂອງອິດທິຜົນ) ແລະ ຄວາມຕ້ອງການສິນຄ້າ ຂຽວ (ສິນຄ້າບໍ່ທຳລາຍສິ່ງແວດລ້ອມ) ອາດຈະສົ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ສ່ວນປະກອບ ຂອງບາງຂະແໜງການຕ້ອງໄດ້ໃສ່ເຈຍ ເລັ່ງເຂົ້າໃນຕະຫຼາດເຫຼົ່ານີ້ ໂດຍລຳພັງ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ຖ້າສິນຄ້າຜະລິດໃນປະເທດມີ ຄວາມຕ້ອງການຊັບພະຍາກອນ ຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ເປັນມົນລະພິດສິ່ງແວດລ້ອມ, ແລະ ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນເປົ້າໝາຍການພັດທະນາ ແລະ ການຄ້າໄດ້ ນ້ອຍ, ຖ້າຫາກຊື້ນຳບໍ່ໄດ້ດີແລ້ວສາມາດມີຜົນກະທົບໃນທາງລົບອັນມະຫາສານຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຫຼັງຈາກ ນັ້ນກໍ່ຈະມີຜົນ ກະທົບໃນທາງລົບອັນມະຫາສານຕໍ່ກັບ ພື້ນຖານການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕເສດຖະກິດແບບຍືນຍົງ ແລະ ການລົບລ້າງ ຫລຸດຜ່ອນຄວາມທຸກຍາກ.
3. **ຜົນກະທົບດ້ານຜະລິດຕະພັນ (ຍັງຮູ້ກັນດີໃນນາມເປັນຜົນກະທົບດ້ານເຕັກໂນໂລຢີ)** - ຜະລິດຕະພັນທີ່ມີການ ຄ້າຂາຍສາມາດມີຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສະພາບແວດລ້ອມ. ຜົນກະທົບໃນທາງບວກອາດຈະລວມມີການລົງທຶນເຂົ້າໃນ ເຕັກໂນໂລຢີທີ່ໃໝ່ກວ່າ, ມີປະສິດທິພາບຫຼາຍກວ່າ ແລະ ສະອາດກວ່າ; ຫຼື ການຍອມຮັບເອົາຢ່າງໄວວາ ຕໍ່ກັບສິ ນຄ້າທີ່ມີຜົນກະທົບນ້ອຍ ຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຫຼາຍກວ່າສິນຄ້າທີ່ເຄີຍໃຊ້ໃນເມື່ອກ່ອນ. ໃນທາງກັບກັນ ອິດທິຜົນທາງ ດ້ານການຜະລິດກໍ່ສາມາດເປັນທາງລົບໄດ້ເຊັ່ນວ່າ: ການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດເຂົ້າໃນເຕັກໂນໂລຢີທີ່ຖືກກວ່າ ແຕ່ ສ້າງມົນລະພິດ, ແລະ ການຖ່າຍທອດການປະຕິບັດການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານອັນບໍ່ດີໃຫ້ແກ່ປະເທດຊາດ.
4. **ຜົນກະທົບດ້ານທາງກົງ** - ອິດທິຜົນທາງກົງແມ່ນບັນດາຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເກີດມາຈາກປັດໃຈຕົວຈິງທີ່ ການຄ້າກຳ ລັງດຳເນີນການຢູ່ນັ້ນ, ຍົກຕົວຢ່າງ: ມົນລະພິດທີ່ເກີດມາຈາກການຂົນສົ່ງສິນຄ້າ.

ປະເພດຜົນກະທົບດ້ານເຫຼົ່ານີ້, ບວກກັບຄວາມເປັນທ່ວງເປັນໃຍອັນຕົ້ນຕໍຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ໄດ້ຂໍ້ມູນຈາກບົດລາຍງານ ການ EPA ຂອງລັດຖະບານ (STEA & UNEP 2006) ແລະ ໄດ້ຂຽນເປັນລາຍການໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1, ຕອບ ສະໜອງຂໍ້ມູນທີ່ເປັນປະໂຫຍດສຳລັບການວິເຄາະຜົນກະທົບທີ່ບໍ່ມີ ຊ້ອນຂອງການຄ້າເສລີ ແລະ ການລົງທຶນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ. ດ້ວຍການນຳໃຊ້ກອບວຽກສອງອັນນີ້, ພາກນີ້ສະແຫວງຫາເພື່ອວິເຄາະບາງປະເດັນທີ່ກຳລັງກົດດັນທີ່ສຸດ ແລະ ນຳສະເໜີ ບາງຕົວຢ່າງບ່ອນທີ່ພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນມີຄວາມກົດດັນ ຫຼື ຕົວຢ່າງເຫຼົ່ານັ້ນສາມາດເປັນການຈຳກັດທ່າແຮງບໍ່ມີ ຊ້ອນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ ແລະ ການຄ້າທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ¹.

¹ ໃນຄະນະທີ່ “ ຜົນກະທົບທາງກົງ ” ລວມມີບັນດາຜົນກະທົບທີ່ຕິດພັນກັບການຂົນສົ່ງທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປະເມີນໃນສາມຂະແໜງ ການເຫຼົ່ານີ້, ໄດ້ຕັດສິນໃຈວ່າພວກມັນແມ່ນຢູ່ໃນບູລິມະສິດຕຳ ແລະ ວ່າການວິເຄາະດັ່ງກ່າວນີ້ຄວນຈະສຸມໃສ່ສາມປະເພດທີ່ ຍັງເຫຼືອ-ຂະໜາດ, ໂຄງສ້າງ ແລະ ການຜະລິດ.

2.1.1 ປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ (ລວມທັງຊັບພະຍາກອນປ່າ) - ຜົນກະທົບ

ດ້ານຂະໜາດໃນຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ

ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນຈຸດລວມສູນຂອງການພັດທະນາປະເທດຊາດ ແລະ ເອກະສານ EPA (2006) ຂອງ ອວຕສ (ອົງການວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ) ລາຍງານວ່າປະລິມານ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້ແມ່ນຫລຸດລົງ. ຕັ້ງແຕ່ຊຸມປີ 1960, ຄາດຄະເນວ່າການປົກຄຸມຂອງປ່າໄມ້ໄດ້ຫລຸດລົງຈາກ 70% ມາເປັນ 40% ຂອງເນື້ອທີ່ທັງໝົດຂອງປະເທດ. ການສູນເສຍທີ່ຢູ່ອາໃສຂອງສັດ ແລະ ການສູນເສຍຊະນິດພືດພັນສັດຕ່າງໆແມ່ນກ່ຽວພັນກັນໂດຍກົງ- ບັນຊີແດງຂອງ IUCN ໃນປີ 2005 ໄດ້ບັນທຶກມີ 48 ຊະນິດພືດພັນສັດຢູ່ໃນພາວະຄວາມສ່ຽງ, 21 ຊະນິດພືດພັນສັດຢູ່ພາວະໃກ້ສູນພັນ ແລະ 12 ຊະນິດພືດພັນສັດໃກ້ຈະສູນພັນທີ່ສຸດ (IUCN 2007). ເພື່ອຢາກຮັກສາແນວໂນ້ມອ່ຽງທີ່ຖອຍຫຼັງລົງນີ້ໃຫ້ຄົງທີ່, ລັດຖະບານໄດ້ສ້າງເຄືອຄ່າຍປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດຫຼາຍແຫ່ງ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ການຄຸ້ມຄອງທີ່ບໍ່ມີປະສິດທິພາບຂອງປ່າສະຫງວນເຫຼົ່ານີ້, ລວມທັງມີຄວາມກົດດັນຕ່າງໆ ທີ່ມີຄວາມຮຸນແຮງຂຶ້ນ ຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງປ່າສະຫງວນຈະຍັງ, ສືບຕໍ່ຄຸກຄາມຄວາມອຸດົມສົມບູນຂອງລະບົບນິເວດວິທະຍາ ແລະ ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງການດຳລົງຊີວິດໃນທົ່ວປະເທດ (IUCN 2007).

ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ສັງລວມໄວ້ໃນເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1, ຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ, ທັງໝົດນີ້ສາມາດມີຜົນກະທົບອັນມະຫາສານຕໍ່ກັບປ່າໄມ້ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ, ແລະ ການເພີ່ມຂະໜາດ ຂອງຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ ແນ່ນອນແລ້ວມັນຈະນຳໄປສູ່ການເພີ່ມຂະໜາດຂອງຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວນີ້. ການລົງທຶນໃໝ່ເຂົ້າໃນຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ຈະເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງມະຫາສານ ຍ້ອນວ່າມີແຜນການກໍ່ສ້າງສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກດ້ານພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກເກີນກວ່າ 40 ແຫ່ງ ຈະສືບຕໍ່ຮອດປີ 2020. ບັນດາຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຂອງຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຖືກສ້າງເປັນເອກະສານເປັນຢ່າງດີໃນ ສປປ ລາວ ແລະ ລວມມີການຕັດໄມ້ທ່ອນຕາມຮ່ອມພູຜາ, ນໍ້າຖ້ວມພື້ນທີ່ຊີວະນາໆພັນທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ການປ່ຽນແປງຕໍ່ກັບການໄຫຼຂອງນໍ້າ ແລະ ຜົນກະທົບດັ່ງກ່າວນີ້ສາມາດມີຕໍ່ຊັບພະຍາກອນຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າເຊັ່ນວ່າ: ຊັບພະຍາກອນປ່າ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງນໍ້າ.

ຈຸດທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ເອົາໃຈໃສ່ກໍ່ຄືວ່າ ມີລະດັບຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງນັກລົງທຶນທີ່ແຕກຕ່າງກັນໃນຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້. ບົດລາຍງານການພັດທະນາມະນຸດແຫ່ງຊາດ NHDR (CPI & UNDP 2006) ລາຍງານວ່າບັນດາໂຄງການສ້າງເຂື່ອນທີ່ໃຫ້ທຶນໂດຍທະນະຄານໂລກ ຫຼື ທະນະຄານພັດທະນາອາເຊຍ ມີແນວໂນ້ມໃນການນຳໃຊ້ມາດຕະຖານທີ່ເຂັ້ມງວດກວດຂັ້ນຫຼາຍຂຶ້ນສຳລັບການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ ແລະ ການຫລຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (ເບິ່ງຄະນະກຳມະທິການຂອງທະນະຄານໂລກກ່ຽວກັບເຂື່ອນຢູ່ທີ່ແວບໄຊ www.dams.org), ສ່ວນໂຄງການທີ່ໃຫ້ທຶນຈາກປະເທດໃດໜຶ່ງ ຫຼື ບໍລິສັດເອກະຊົນ, ເຊິ່ງເປັນຜູ້ເຮັດໂຄງການລັກສະນະນີ້ເປັນສ່ວນໃຫຍ່, ແຕ່ໂດຍທົ່ວໄປແລ້ວພວກເຂົາຂາດມາດຕະຖານທີ່ຄ້າຍຄືກັບທະນະຄານໂລກ ແລະ ທະນະຄານພັດທະນາອາເຊຍມີ.

ໂຄງການພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າເທີນ 2 (NT2) ແມ່ນຄວາມພະຍາຍາມເທື່ອທຳອິດໃນລາວເພື່ອສ້າງບັນດາກິນໄກຕ່າງໆເຂົ້າໃນຂະບວນການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ ທີ່ຄົ້ນຄິດພິຈາລະນາເລື່ອງສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມເຂົ້າໃນການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ. NT2 ເປັນໂຄງການໜຶ່ງທີ່ທະນະຄານໂລກໃຫ້ການສະໜັບສະໜູນ, ຈະນຳ

ໃຊ້ແມ່ນ້ຳເຊບັງໄຟ, ນ້ຳພິດ ແລະ ນ້ຳກາທ້າງ, ແລະ ຖ້ວມ 450 ກມ³ ຂອງປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດນາກາຍ-ນ້ຳເທີນ, ເປັນພື້ນທີ່ອຸດົມສົມບູນໃນດ້ານຊີວະນາໆພັນ. ຄາດຄະເນວ່າປະຊາຊົນເກືອບ 13,000 ຄົນ ເຊິ່ງເປັນຜູ້ຈະຖືກຍົກ ຍ້າຍຍ້ອນການພັດທະນາ, ຫຼາຍກວ່າ 79,000 ຄົນສາມາດຖືກຜົນກະທົບຈາກການປ່ຽນແປງການໄຫຼຂອງນ້ຳ ແລະ ຄຸນນະພາບຂອງນ້ຳ (CPI & UNDP 2006). ເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າມູນຄ່າທາງສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຂອງໂຄງການດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນສູງ, ແຕ່ລັດຖະບານໄດ້ຕັດສິນໃຈເຮັດໃຫ້ການພັດທະນານີ້ເກີດຂຶ້ນ ຍ້ອນມອງເຫັນທ່າແຮງບໍ່ມີຂ້ອນທາງດ້ານເສດຖະກິດ ແລະ ລາຍໄດ້ຂອງລັດສູງເຖິງ 30 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີສຳລັບ 10 ປີທຳອິດ ແລະ 110 ລ້ານໂດລາສະຫະລັດຕໍ່ປີລະຫວ່າງປີ 2020 - 2034 (World Bank 2007). ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນລັດຖະບານ ແລະ ນັກພັດທະນາໄດ້ຕັດສິນໃຈສູງເພື່ອຈະຫລຸດຜ່ອນ ແລະ ຊົດເຊີຍຜົນກະທົບດ້ານລົບ².

ວຽກງານໜຶ່ງທີ່ໂຄງການນີ້ຕ້ອງເອົາໃຈໃສ່ ແມ່ນນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດຂອງລັດຖະບານ ກ່ຽວກັບຄວາມຍືນຍົງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກໃນ ສປປ ລາວ (2005). ຈຸດປະສົງເປົ້າໝາຍ ຂອງນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນເພື່ອຊ່ວຍຮັບປະກັນວ່າບັນດາຫຼັກການຂອງຄວາມຍືນຍົງທາງສັງຄົມ ແລະ ຄວາມຍືນຍົງທາງລະບົບນິເວດວິທະຍາ ໃຫ້ເຊື່ອມເຂົ້າໃນການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຂະໜາດໃຫຍ່ທັງໝົດ. ອີກອັນໜຶ່ງແມ່ນການສ້າງຕັ້ງອົງການປົກປັກຮັກສາຄຸ້ມຄອງແຫຼ່ງຕົ້ນນໍ້າລຳທານໃນ ສປປ ລາວ. ແຕ່ໂຄງການດັ່ງກ່າວນີ້ເຖິງແມ່ນວ່າມີການ ລົງທຶນຫຼາຍລ້ານໂດລາສະຫະລັດ, ກ່ຽວຂ້ອງກັບຫລາຍພາກສ່ວນເປັນເວລາຫລາຍປີ ແລະ ມີຂໍ້ຜູກມັດອັນໜັກ ໜ່ວງ ເພື່ອຫລຸດຜ່ອນບັນຫາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມສັງຄົມທີ່ຮ້າຍແຮງ ຍິ່ງບໍ່ໄດ້ປະຕິບັດຕາມຂໍ້ຕົກລົງໃນສັນຍາຕາມການສັ່ງເກດເຫັນຈາກຫລາຍໆພາກສ່ວນ. ບົດລາຍງານເດືອນກຸມພາ 2007 ຈາກຊ່ຽວຊານຂອງກຸ່ມສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມສາກົນ (Mcdowell, Scudder & Talbot 2007). ໄດ້ເປີດເຜີຍຄວາມເປັນໜ່ວງເປັນໃຍເຫຼົ່ານີ້. ບົດລາຍງານໄດ້ລາຍງານວ່າລັດຖະບານ, ບຸກຄະລະກອນຂອງບໍລິສັດ NTPC, ຜູ້ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງບໍ່ແມ່ນທັງໝົດທີ່ໄດ້ຮັບຮູ້ເຖິງເປົ້າໝາຍ ອະນຸລັກປ່າສະຫງວນແຫ່ງຊາດ, ພວກເຂົາບໍ່ໄດ້ຮ່ວມກັນເຂົ້າໃຈເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງການປົກປັກຮັກສາອ່າງໂຕ່ງ, ສະນັ້ນ ຈຶ່ງນຳໄປສູ່ປະເດັນຕ່າງໆເຊັ່ນວ່າ: ມີການຊັກຊ້າໃນກິດຈະກຳການຍົກຍ້າຍຈັດສັນ, ຄວາມບໍ່ແນ່ນອນຕໍ່ກັບການອະນຸ ລັກປ່າໄມ້ທີ່ໄດ້ຈັດສັນໃຫ້ບ້ານ, ແລະ ການຊຸດໂຊມດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມທີ່ເກີດມາຈາກການດຳເນີນການກໍ່ສ້າງທີ່ບໍ່ໄດ້ດີ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ມີການລາຍງານວ່າບັນດາແຜນງານ ພື້ນຟູຊີວິດການເປັນຢູ່ຍັງບໍ່ທັນໄດ້ເລີ່ມຕົ້ນຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ປະເຊີນໜ້າກັບຂໍ້ກົດໜ່ວງທາງດ້ານເວລາ ແລະ ງົບປະມານ (IR 2007).

ຕົວຢ່າງຂ້າງເທິງນັ້ນ ໄດ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນສອງຈຸດທີ່ສຳຄັນສຳລັບການຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາ ໃນເລື່ອງຂອງການເພີ່ມຂຶ້ນທີ່ສຳຄັນຂອງການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກຢູ່ ສປປ ລາວ ໃນຊຸມປີທີ່ກຳລັງຈະມາເຖິງນີ້. ສອງຈຸດດັ່ງກ່າວແມ່ນ:

- ຈະຕ້ອງໄດ້ພະຍາຍາມເພີ່ມຕື່ມ ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າບັນດາເຂື່ອນ ທີ່ໄດ້ຮັບການສະໜັບສະໜູນໂດຍການລົງທຶນທັງສອງຝ່າຍ ຫຼື ການລົງທຶນພາກເອກະຊົນນັ້ນໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດສູງສຸດ ແລະ ການປະເມີນຜົນກະທົບທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແລະ ຖ້າໄດ້ຮັບອະນຸມັດ, ມີລະບົບພິທີກຳຮັກສາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມທີ່ແທດເໝາະ. ອີກປະການໜຶ່ງເອກະສານ ແລະ ຍຸດທະສາດຕ່າງໆທີ່ເໝາະສົມຈະຕ້ອງໄດ້ເຜີຍແຜ່ໃຫ້ມະຊາຊົນຮັບຊາບ.

²ການຕີລາຄາປະເມີນ ແລະ ບົດລາຍງານຈຳນວນຫຼວງຫຼາຍທີ່ບັນລະຍາຍລາຍລະອຽດກ່ຽວກັບບົດຮຽນທີ່ຖອດຖອນໄດ້ນັ້ນໄດ້ຖືກສ້າງຂຶ້ນໂດຍ NGOs ແລະ ອົງການອື່ນໆ. ສາມາດຄົ້ນຫາເອກະສານຕ່າງໆໄດ້ຈາກແວບໂຊຂອງເຄືອຄ່າຍແມ່ນ້ຳສາກົນ (www.irn.org)

- ເມື່ອມີການຕັດສິນໃຈສູງຕໍ່ກັບສິດພັນທະໜ້າທີ່ທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມແລ້ວ, ຈະຕ້ອງຮັບປະກັນໃຫ້ມີຂັດຄວາມສາມາດ ແລະ ສິດພັນທະໜ້າທີ່ໃນທຸກລະດັບຂັ້ນທີ່ມີຜົນຕໍ່ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານ.

2.1.2 ມົນລະພິດທາງນໍ້າ ແລະ ການເຈືອປົນໃນດິນ (ມົນລະພິດທາງນໍ້າ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ) - ຜົນກະທົບດ້ານໂຄງສ້າງ ແລະ ການຜະລິດ (ຫຼື ເຕັກໂນໂລຢີ).

ການລົງທຶນໃໝ່ຈາກຕ່າງປະເທດສາມາດນຳເອົາເຕັກໂນໂລຢີ, ຂະບວນການຜະລິດ ແລະ ວິທີການອັນໃໝ່ເຂົ້າມານຳ. ສິ່ງດັ່ງກ່າວນີ້ສາມາດນຳໄປສູ່ຜົນກະທົບໃນທາງບວກໄດ້; ຍົກຕົວຢ່າງ: ການລົງທຶນອາດຈະນຳເອົາ “ທັກສະຄວາມສຳນານ” ໃນລະບົບການຄວບຄຸມມົນລະພິດເຂົ້າມານຳມັນພ້ອມ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ການຄ້າສາມາດສົ່ງເສີມຜົນກະທົບດ້ານລົບທາງໂຄງສ້າງເມື່ອເວລາບໍລິສັດຕ່າງປະເທດ ຍົກຍ້າຍໄປຕັ້ງຢູ່ບັນດາປະເທດໃດໜຶ່ງທີ່ມີມາດຕະຖານບໍ່ເຂັ້ມງວດພໍ ແລະ ຜົນທີ່ຕາມມາກໍ່ເປັນການເພີ່ມທະວີການແຜ່ກະຈ່າຍເຕັກໂນໂລຢີທີ່ຫຼ້າຫຼັງທີ່ສ້າງມົນລະພິດ ແລະ ວິທີການຈັດຕັ້ງ ປະຕິບັດຂອງອຸດສາຫະກຳ “ແບບເປີເປື້ອນ”.

ສປປ ລາວ ມີຊັບພະຍາກອນນໍ້າທີ່ອຸດົມສົມບູນ ແລະ ມີຄຸນນະພາບສູງທີ່ໄດ້ຖືວ່າເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນຕໍ່ກັບການພັດທະນາປະເທດຊາດ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍ້ອນການລົງທຶນເຂົ້າໃນຂະແໜງການຕ່າງໆທີ່ອາໄສນໍ້າໄດ້ເຕີບໂຕ, ສະນັ້ນຈຶ່ງມີ ການແຂ່ງຂັນຄວາມສົນໃຈ ແລະ ມີຄວາມກົດດັນຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້

ຄວາມສ່ຽງທີ່ສຳຄັນອັນໜຶ່ງ ຕໍ່ກັບຄຸນນະພາບຂອງນໍ້າໃນຂະແໜງຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແມ່ນການນຳໃຊ້ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິ ຫານຈັດການສານໄສອະໄນ (cyanide), ການກຳຈັດຂີ້ໂລຫະ ແລະ ການບຳບັດນໍ້າ. ບົດລາຍງານ ການພັດທະນາມະນຸດແຫ່ງຊາດ NHDR (CPI & UNDP 2006) ໄດ້ລາຍງານວ່າໃນປີ 2005 ມີບໍລິສັດໜຶ່ງໄດ້ນຳໃຊ້ສານໄສອະໄນ (cyanide) ບໍ່ຖືກຕ້ອງ, ແລະ ເຮັດໃຫ້ສານໄສອະໄນ (cyanide) ໄຫຼຮົ່ວຊົມອອກມາ, ເຊິ່ງເຮັດໃຫ້ນໍ້າໃນແມ່ນໍ້າລຳຄອງເຈືອປົນສານດັ່ງກ່າວນີ້, ເຮັດໃຫ້ປາຕາຍ ແລະ ກະທົບຕໍ່ສູກຂະພາບຂອງຊາວບ້ານຈຳນວນໜຶ່ງ. ບໍລິສັດ Oxiana (2006), ເປັນຜູ້ຊຸດຄົ້ນບໍ່ຄຳ ແລະ ທອງແດງເຊໂປນ, ໄດ້ລາຍງານວ່າການເພີ່ມຂຶ້ນໃນເຫດການ³ ລະດັບ 2 ແລະ 3 ໃນປີ 2005. ໃນຄະນະທີ່ເຫດການເຫຼົ່ານີ້ເປັນຄວາມວິຕົກກັງວົນອັນໜຶ່ງ, ມັນເປັນໜ້າສົນໃຈທີ່ມີການລາຍງານຕົວຢ່າງທີ່ສອງໃນເຂດບໍລິເວນສາທາລະນະ, ເຊິ່ງເປັນການປະຕິບັດ ທີ່ມີແຜ່ຫລາຍໃນປັດຈຸບັນໃນປະເທດທີ່ພັດທະນາແລ້ວ, ແຕ່ບໍ່ແຜ່ຫລາຍໃນປະເທດທີ່ມີເສດຖະກິດທີ່ກຳລັງພັດທະນາ. ດ້ວຍການຕັ້ງເປົ້າເພື່ອເຮັດໃຫ້ຂະແໜງຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຢ່າງໄວວາໃນຊຸມປີຕໍ່ໜ້າ, ມັນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ປຸກລະດົມໃຫ້ມີການນຳໃຊ້ເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ

“ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ (CSR) ແມ່ນສິດພັນທະອັນ ຕໍ່ເນື່ອງຂອງບໍລິສັດທີ່ປະກອບສ່ວນເຂົ້າໃນການພັດທະນາເສດຖະກິດໃນຄະນະດຽວກັນກໍ່ເປັນການປັບ ປຸງຄຸນນະພາບຂອງຊີວິດການເປັນ ຢູ່ຂອງກຳມະກອນ ແລະ ຄອບຄົວ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າພ້ອມທັງຊຸມຊົນ ແລະ ສັງຄົມໃນວົງກ້ວາງອີກດ້ວຍ ”

(Source: WBCSD 1998)

³ ບົດລາຍງານກ່ຽວກັບຄວາມສາມາດໃນການເກັບຮັກສາຂອງບໍລິສັດ Oxiana ມີລະບົບປະເພດເຫດການສິ່ງແວດລ້ອມ, ລະດັບ 2, ຜົນກະທົບໃນທ້ອງຖິ່ນຖືກຈຳກັດຢູ່ພາຍໃນຂອບເຂດບໍລິເວນເຂົ້າຊຸດຄົ້ນທີ່ມີການທຳລາຍນ້ອຍທີ່ສຸດຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ລະດັບ3, ຜົນກະທົບປານກາງທີ່ອາດຈະແຜ່ຂະຫຍາຍອອກຈາກຂອບເຂດບໍລິເວນເກົ່າຊຸດຄົ້ນ.

ຄຸ້ມຄອງການລິຫານຈັດການທີ່ດີສຸດ ແລະ/ຫຼື ໄດ້ຮັບການຄວບຄຸມດູແລເປັນຢ່າງດີເພື່ອຫຼຸດຜ່ອນເຫດການເຫຼົ່ານີ້ຕັ້ງແຕ່ເລີ່ມຕົ້ນ.

ບໍລິສັດ Oxiana ຈຳກັດ ມອງຕົນເອງວ່າເປັນຜູ້ນຳໃນຂະແໜງຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ໄດ້ສະແດງພັນທະອັນໜຶ່ງຕໍ່ກັບຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງບໍລິສັດຕໍ່ສັງຄົມ (Corporate Social Responsibility “CSR”). ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວນີ້ເຊື່ອຖືກຳລັງບັນລຸໄດ້ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວຮ່ວມກັນ, ມັນຕ້ອງໄດ້ດຳເນີນການໂດຍອີງຕາມລະບຽບຫຼັກການຕ່າງໆຂອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ລະບຽບຫຼັກ ການ ຊີ້ນຳຂອງບໍລິສັດແມ່ນເພື່ອພັດທະນາບໍ່ແຮ່ທາດຕ່າງໆໃນຮູບແບບທີ່ໄດ້ຮັບຜົນດີໃນດ້ານການເງິນ, ໃນຄະນະດຽວກັນກໍ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ. ເພື່ອຢາກຮັບປະກັນໃຫ້ມັນໄດ້ຕາມຫຼັກການດັ່ງກ່າວນີ້, ບໍລິສັດດັ່ງກ່າວນີ້ ກໍ່ໄດ້ດຳເນີນແຜນງານທີ່ອອກແບບມາເພື່ອສ້າງຜົນປະໂຫຍດໃຫ້ໄດ້ຫຼາຍທີ່ ສຸດ ແລະ ຫຼຸດຜ່ອນຜົນກະທົບຕ່າງໆໃຫ້ນ້ອຍລົງ. ລວມມີກອງທຶນສ້າງຄວາມເຊື່ອໝັ້ນຂອງຊຸມຊົນເຊໂປນຈຳນວນ 500,000 ໂດລາສະຫລັດ ເພື່ອແບ່ງຜົນກຳໄລຈາກການດຳເນີນການຂອງບໍລິສັດໃຫ້ແກ່ຊຸມຊົນ, ແລະ ການ ຕິດຕາມກວດກາສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການພື້ນຟູສະພາບແວດລ້ອມທີ່ໄກອອກຈາກເຂດຂອງຕົນ. ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ບໍລິສັດ Oxiana ລາຍງານຢ່າງເປີດເຜີຍກ່ຽວກັບຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວຽກງານຂອງບໍລິສັດ (ນຳໃຊ້ກອບການລາຍງານວຽກ ແບບລິເລີ່ມໃນທົ່ວໂລກ – ເບິ່ງແວບໄຊ www.globalreporting.org) ບໍ່ພຽງແຕ່ໃນດ້ານແງ່ການເງິນທີ່ເຄີຍປະຕິບັດເທົ່ານັ້ນ, ແຕ່ຍັງລາຍງານກ່ຽວກັບການປະກອບສ່ວນ ທາງດ້ານເສດຖະກິດຂອງບໍລິສັດທີ່ມີຕໍ່ແຂວງ ແລະ ປະເທດທີ່ທາງ ບໍລິສັດກຳລັງດຳເນີນການຢູ່, ການດຳເນີນການຕໍ່ກັບຜົນກະທົບດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຈັດການ ຂອງບໍລິສັດ ແລະ ສິດພັນທະຂອງບໍລິສັດຕໍ່ກັບທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງກັບບໍລິສັດ, ລວມທັງລູກຈ້າງ ແລະ ຊຸມຊົນຕ່າງໆ.

ຄວນໄດ້ຮັບການສັງເກດວ່ານັກວິຈານຫຼາຍຄົນທີ່ວິຈານກ່ຽວກັບ CSR ຜູ້ທີ່ມີຄວາມເຊື່ອວ່າການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດອັນສຳຄັນຂອງ CSR ມາຮອດປັດຈຸບັນນີ້ແມ່ນເປັນພຽງຄຳເວົ້າ “greenwash” – ເປັນຄຳເວົ້າ ທີ່ໃຊ້ເພື່ອພັດທະນາບໍລິສັດຕ່າງໆທີ່ໂຄສະນາເຜີຍແຜ່ສິດພັນທະຂອງພວກເຂົາ ຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແຕ່ມີຄວາມພະຍາຍາມແບບຜິວເຜີນ ເພື່ອແກ້ໄຂປະເດັນຕ່າງໆເຫຼົ່ານີ້. ສະນັ້ນແລ້ວມັນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ໃຫ້ຄວາມເອົາໃຈໃສ່ ໃນການຕີລາຄາປະເມີນຜົນຢ່າງຖີ່ຖ້ວນ ກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕົວຈິງຂອງບໍລິສັດຕ່າງໆທີ່ມີຄວາມຮັບຜິດຊອບ CSR. ມັນກໍ່ໝາຍ ຄວາມວ່າບັນດາບໍລິສັດທີ່ຖືເອົາພາລະຢ່າງເປີດເຜີຍຕໍ່ກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ດີສຸດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ ແມ່ນຄວນຈະຕ້ອງແກ້ໄຂບັນຫາຕ່າງໆໃນຂົງເຂດວຽກງານເຫຼົ່ານີ້. ການວິເຄາະຜົນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ CSR ແລະ ສິ່ງຈູງໃຈທີ່ເໝາະສົມ ເພື່ອດຶງດູດເອົາບັນດາບໍລິສັດທີ່ໄດ້ຮັບສິດອະນຸຍາດນັ້ນ ອາດຈະມີຂໍ້ມູນທີ່ເປັນໄປໄດ້ເພື່ອຕອບສະໜອງເປັນເຄື່ອງມືເພີ່ມຕື່ມໃຫ້ແກ່ຜູ້ກຳນົດນະໂຍບາຍ ການລົງທຶນເພື່ອຮັບຮອງໃຫ້ການລົງທຶນໃນ ສ ປ ປ ລາວ ບັນລຸເປົ້າໝາຍການພັດທະນາເສດຖະກິດ-ສັງຄົມ ໂດຍລວມຂອງຊາດ.

ອີກຢ່າງໜຶ່ງຕໍ່ກັບການກະຕຸກຊຸກຍູ້ ບັນດາບໍລິສັດປູກຝັງຈິດສຳນຶກ ໃຫ້ການຮ່ວມມືໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມ, ກົດໝາຍການລົງທຶນ, ລະບຽບຂັ້ນຕອນທີ່ລະອຽດຈະແຈ້ງ ແລະ ໂດຍສະເພາະກົນໄກການປະສານງານ ທີ່ຕິດພັນກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕີລາຄາປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສຳຄັນເພື່ອຮັບ ປະກັນໄດ້ການປະຕິບັດທີ່ດີ. ຕະຫຼອດຊຸມປີຜ່ານມາ, ການເຊື່ອມເອົາຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການຕີລາຄາປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ເຂົ້າໃນລັດຖະບານຢ່າງທີ່ເຖິງ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນໂດຍຜ່ານກົດໝາຍຕ່າງໆເຊັ່ນວ່າ: ກົດລະບຽບວ່າດ້ວຍການຕີລາຄາປະເມີນສະພາບແວດລ້ອມ 2000 (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3). ຄວາມສາມາດ

ໃນອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ຂອງລັດຖະບານເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໜ້າທີ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ຂອງພວກເຂົາເຈົ້າແມ່ນກຳລັງກໍ່ສ້າງຢູ່. ໃນປັດຈຸບັນນີ້ການຕີລາຄາປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) ໄດ້ສຳເລັດແລ້ວໃນບັນດາໂຄງການໃຫຍ່ໆ ແລະ ອວຕສ (STEA) ກຳລັງເຮັດວຽກເພື່ອຜັນຂະຫຍາຍຂະບວນການເຫຼົ່ານີ້ ເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍຕ່າງໆ ຂອງຂະແໜງຕົນເອງຢູ່ ໂດຍຜ່ານການຕີລາຄາປະເມີນຍຸດທະສາດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຍັງມີຫຼາຍສິ່ງຫຼາຍຢ່າງທີ່ບໍ່ໄດ້ເຊື່ອມຕໍ່ເຂົ້າໃນຮ່ວງໂສ້ຂອງ EIA ລະຫວ່າງການອະນຸມັດ EIA (ກ່ຽວກັບວ່າມັນໄດ້ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ຫຼື ບໍ່) ແລະ ການຕັດສິນໃຈສຸດທ້າຍກ່ຽວກັບໂຄງການ. ມີການຂາດແຂນ ຫຼື ຄວາມບໍ່ພຽງພໍໃນການປະສານງານການຕອບສະໜອງຕໍ່ກັບການຕີລາຄາດັ່ງກ່າວນັ້ນ ແລະ ມີການຂາດແຂນ ຫຼື ຄວາມບໍ່ພຽງພໍໃນການດຳເນີນການຈັດຕັ້ງເຄື່ອນໄຫວ ທີ່ຈຳເປັນເພື່ອຮັບປະກັນວ່າຂໍສະເໜີແນະນຳຕ່າງໆຂອງ EIA ໄດ້ຮັບການຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາ, ໄດ້ນຳໄປຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຂຶ້ນກັບ (ໜຶ່ງໃນສອງຢ່າງຄືໂດຍຜ່ານການວັດແທກຄວາມຫລຸດຜ່ອນ ຫຼື ການບໍ່ອະນຸຍາດໂຄງ ການທັງໝົດນັ້ນ) ແລະ ໄດ້ເຊື່ອມເຂົ້າໃນຂະບວນການຕັດສິນໃຈສຸດທ້າຍ.

ມັນເປັນຕາໜ້າສົນໃຈທີ່ຈະຕ້ອງສັງເກດເບິ່ງວ່າ ໃນຄະນະທີ່ມີກົດໝາຍວ່າດ້ວຍ ການສົ່ງເສີມການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ 2004 ສັງລວມເອົາບັນດາຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນກັບສິ່ງແວດລ້ອມ (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4), ແຕ່ບໍ່ມີການອ້າງອີງອັນສະເພາະເຈາະຈົງເຖິງ EIA . ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ໃນຄະນະທີ່ ອວຕສ (STEA) ໄດ້ຖືກແຕ່ງຕັ້ງມອບໝາຍໃຫ້ຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການອະນຸມັດສຸດທ້າຍຂອງ EIA (ການຍືນຍັນວ່າ EIA ໄດ້ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ) (ເບິ່ງເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3) ມັນບໍ່ກະຈ່າງແຈ້ງວ່າການແຕ່ງຕັ້ງສິດອຳນາດທີ່ລະອຽດເຈາະຈົງກ່ຽວກັບ EIA ໄດ້ຖືກມອບໝາຍໃຫ້ແກ່ຄະນະກຳມະການສົ່ງເສີມ ແລະ ຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນ ຫລື ບໍ່, ເຊິ່ງເປັນຜູ້ທີ່ໄດ້ຮັບການແຕ່ງຕັ້ງ ມອບໝາຍຄວາມຮັບຜິດຊອບ ໂດຍລວມຕໍ່ກັບການຕັດສິນໃຈສຸດທ້າຍກ່ຽວກັບການລົງທຶນຕ່າງປະເທດ (GoL 2004a).

ປັດໃຈໜຶ່ງທີ່ເປັນໄປໄດ້ ທີ່ເຮັດໃຫ້ຄວາມຄືບໜ້າ ໃນຂົງເຂດວຽກງານດັ່ງກ່າວນີ້ຊັກຊ້າອາດເປັນຄວາມເຊື່ອຖືຂອງຄົນຈຳນວນໜຶ່ງວ່າມາດຕະຖານສາກົນຈະຂັດຂວາງການລົງທຶນ (CPI & UNDP 2006). ບາງຄົນອ້າງເຫດຜົນວ່າ ການລົງທຶນທີ່ຖືກກົດກັນ ໂດຍມາດຕະຖານທີ່ດີກວ່ານັ້ນແມ່ນໄດ້ນຳສິ່ງທີ່ເສຍຫາຍມາໃຫ້ ແລະ ບໍ່ໄປຕາມບຸລິມະສິດການຫລຸດຜ່ອນ ຄວາມທຸກຍາກແຫ່ງຊາດ ແລະ ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ. ກໍລະນີສຶກສາຂ້າງເທິງນີ້ໄດ້ສາທິດໃຫ້ເຫັນປະເພດຂອງບໍລິສັດທີ່ສາມາດຖືກດຶງດູດໄດ້ເຖິງແມ່ນວ່າມີມາດຕະຖານທີ່ສູງກໍ່ຕາມ. ໃນຄວາມເປັນຈິງແລ້ວ, ບັນດາບໍລິສັດ ແລະ ອຸດສະຫະກຳຕ່າງໆ ແມ່ນມີຄວາມສົນໃຈໃນການສະແດງບົດບາດ ເປັນແຖວໜ້ານຳພາການພັດທະນາມາດຕະຖານດັ່ງກ່າວນັ້ນ (ເບິ່ງສະພາຄະນະກຳມະທິການສາກົນກ່ຽວກັບບໍ່ແຮ່ ແລະ ໂລຫະ: *ບົດແນະນຳກ່ຽວກັບການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ດີສຸດສຳລັບການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ຊີວະນາໆພັນ*) (Johnson 2006).

ຍ້ອນມີການເຂົ້າໃຈວ່າບໍລິສັດ ແລະ ອຸດສະຫະກຳຕ່າງໆສົນໃຈໃນບົດບາດດັ່ງກ່າວ, ຈິ່ງໄດ້ຜັນຂະຫຍາຍຄວາມເຂົ້າໃຈນັ້ນເຂົ້າໃນນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານໃນຊຸມປີຜ່ານມາ. Pansivongsay (2007) ຄະນະກຳມະການແຜນການ ແລະ ການລົງທຶນໄດ້ປະກາດການອະນຸມັດເປັນທາງການ ‘ ໃຫ້ສະລໍ ’ ການສຳປະທານ/ການລົງທຶນຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ໄວ້ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ລັດຖະບານສາມາດ ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດໃນການຕີລາຄາເອກະສານຫຼັກຖານອ້າງອີງຕ່າງໆ ຂອງບັນດາຜູ້ສະໝັກຕ່າງ ປະເທດ (*Vientiane Times* 2007). ຫວ່າງບໍ່ດົນມາ, ນາຍົກລັດຖະມົນຕີໄດ້ປະກາດການສັ່ງໂຈະກ່ຽວກັບການສຳປະທານທີ່ດີນຈີນກວ່າຈະສາມາດສ້າງຍຸດທະສາດໃຫ້ມີຄວາມລະອຽດຮອບຄອບຫຼາຍຂຶ້ນ (ໜັງສືພິມວຽງຈັນທາມ 2007). ອີກຢ່າງໜຶ່ງ, ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່, ໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນໃນປີ 2005, ໄດ້ຫັນມາເອົາໃຈໃສ່ຕໍ່ກັບຊ່ອງ

ຫວ່າງຕ່າງໆໃນປັດຈຸບັນໃນການຄຸ້ມຄອງການລົງທຶນຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ການພັດທະນາ, ແລະ ໃນຄະນະນີ້ກໍາລັງ ຮ່າງນະໂຍບາຍແຫ່ງຊາດກ່ຽວກັບການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່. ບັນດາຂໍ້ສະເໜີແນະນຳທີ່ສຳຄັນສຳລັບການພັດທະນາໃນຂະແໜງ ຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່ລວມມີ:

- ຕີລາຄາຄືນລະບຽບຂັ້ນຕອນການລົງທຶນ ແລະ ຂະບວນການ EIA, ລວມທັງການຮັບປະກັນກິນໄກການປະສານງານ ການຕອບສະໜອງຕໍ່ກັບຂໍ້ສະເໜີແນະຂອງ EIA ແລະ ການຈັດຕັ້ງເຄື່ອນໄຫວ ອາດຈະເປັນການດັດແປງແກ້ໄຂ ຫຼື ການຍົກເລີກ - ຕາມຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ. ເພີ່ມຄວາມພະຍາຍາມຕ່າງໆເພື່ອຮັບປະກັນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການ ຂຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ກົດໝາຍອື່ນໆທີ່ຕິດພັນກັບສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ຕໍ່ກັບນັກລົງທຶນທັງພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະເທດ, ທີ່ສອດຄ່ອງກັບກົດລະບຽບຂອງສາກົນ (World Bank 2006).
- ສິ່ງເສີມລະບົບການລົງທຶນເພື່ອຄວບຄຸມບັນດາກິດຈະກຳຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ທີ່ຜິດກົດໝາຍ. ສ້າງຂີດຄວາມສາມາດເພື່ອ ຄຸ້ມຄອງຜົນກະທົບຕ່າງໆຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງ ຄົມທີ່ເກີດຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (DISM & STEA 2007).

2.1.3 ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ: ຜົນກະທົບດ້ານຜະລິດຕະພັນ

(ຜົນກະທົບດ້ານ ເຕັກໂນໂລຢີ)

ຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມອັນສຸດທ້າຍ ທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກນຳມາປຶກສາຫາລືໃນເອກະສານດັ່ງກ່າວນີ້ແມ່ນການປ່ຽນແປງ ສະພາບດິນຟ້າອາກາດ. ສອງສາມເດືອນຜ່ານມານີ້, ບົດສະຫລຸບລາຍງານການປະເມີນຜົນການປ່ຽນແປງສະພາບດິນ ຟ້າອາກາດ (IPCC 2007) ຂອງກຸ່ມຊ່ຽວຊານສາກົນໄດ້ຍົກໃຫ້ເຫັນລະດັບຄວາມເປັນເອກະພາບກັນວ່າ ການປ່ຽນ ແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ສ່ວນໃຫຍ່ແລ້ວແມ່ນເນື່ອງມາຈາກກັດສະເຣືອນກະຈົກ (Greenhouse Gas) ທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນ ເຊິ່ງເກີດມາຈາກສິນຂອງມະນຸດເປັນຜູ້ສ້າງຂຶ້ນ, ແລະ ເຕືອນໃຫ້ຊາບເຖິງໄພພິບັດຕ່າງໆ ທີ່ຈະເກີດຂຶ້ນຕາມມາທິຫຼັງ. ໃນຄະນະທີ່ ສປປ ລາວ ບໍ່ເປັນຜູ້ປະກອບສ່ວນລາຍໃຫຍ່ໃນການສ້າງບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້, ແຕ່ຜົນກະທົບຕໍ່ກັບປະເທດຊາດ, ປະຊາຊົນ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ເສດຖະກິດຊັ້ນພັດມີຄວາມຮຸນແຮງນ້ອຍ. ການສຶກສາຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສະພາບດິນຟ້າ ອາກາດທີ່ໄດ້ດຳເນີນໄປຢູ່ແຂວງພາກໃຕ້, ອັດຕະປື (MWBP 2006) ເປີດເຜີຍວ່າໄພນ້ຳຖ້ວມຮຸນແຮງແມ່ນເກີດຂຶ້ນເປັນ ປົກກະຕິຫຼາຍຂຶ້ນ ແລະ ໄພນ້ຳຖ້ວມເຫຼົ່ານີ້ສາມາດມີຜົນກະທົບອັນມະຫາສານຕໍ່ກັບຊຸມຊົນທ້ອງຖິ່ນ. ບັນດາຜົນກະທົບ ຫຼັກລວມມີການສູນເສຍທຶນ, ເລົ່າເຂົ້າ, ສັດລ້ຽງ ແລະ ອຸປະກອນ ພ້ອມທັງມີພະຍາດລະບາດ ແລະ ເຮືອນຊານບ້ານ ຊ່ອງຖືກທຳລາຍເປ່ເພເສຍຫາຍ.

ການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນເປັນປະເດັນໜຶ່ງ ທີ່ສຳຄັນທີ່ເພີ່ມຂຶ້ນຢ່າງຕໍ່ເນື່ອງໃນພາກພື້ນ ແລະ ໃນທົ່ວ ໂລກ ເຊິ່ງ ສປປ ລາວ ຈະຕ້ອງໄດ້ມີສ່ວນພົວພັນເຊັນກັນ. ໃນເມື່ອເຂົ້າໃຈໄດ້ເຖິງບັນຫາດັ່ງກ່າວນີ້, ລັດຖະບານໄດ້ລົງ ນາມເຊັນສິນທິສັນຍາກອບວຽກງານຂອງສະຫະປະຊາຊາດວ່າດ້ວຍການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແລະ ໄດ້ໃຫ້ ຄຳປະຕິຍານຕໍ່ກັບສິນທິສັນຍາກວໂຕ.

ທັດສະນະທີ່ຮູ້ກັນໂດຍທົ່ວໄປວ່າທາງໜຶ່ງທີ່ ສປປ ລາວ ຊ່ວຍເຫຼືອພາກພື້ນເພື່ອແກ້ໄຂການປ່ຽນແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ແມ່ນການພັດທະນາພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ. ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ໄດ້ນຳເອົາເຕັກໂນໂລຢີພະ ລັງງານທີ່ທົດແທນໄດ້ມາໃຫ້ປະເທດ ແລະ ການຄ້າເສລີໃນຂະແໜງພະລັງງານດັ່ງກ່າວນີ້ກໍາລັງຊ່ວຍຍົກຖານະຕໍາແໜ່ງ

ຂອງ ສປປ ລາວ ເປັນຜູ້ສົ່ງອອກພະລັງງານ 'ສະອາດ' ຢູ່ໃນພາກພື້ນ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ຜົນປະໂຫຍດຂອງການ ທົດແທນທາດກາກບອນຂອງຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ ຄວນຈະຖືກກວດສອບໃນເລື່ອງຂອງການບຸກເບີກປ່າໄມ້ ແລະ ນ້ຳ ຖ້ວມປ່າທີ່ປັດຈຸບັນນີ້ກຳລັງເປັນຮູບແບບກາກບອນຈົມ, ການປົດປ່ອຍທາດກາກບອນເປັນຜົນ ເນື່ອງມາຈາກການກໍ່ສ້າງ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມສະດວກ ພະລັງງານຂະໜາດໃຫຍ່ ລວມມີພື້ນຖານໂຄງລ່າງສະໜັບສະໜູນວຽກເຊິ່ງວ່າ: ເສັ້ນທາງ, ແລະ ການຖືກຖ່ຽງກັນທີ່ກຳລັງພື້ນເດີນກ່ຽວກັບການປ່ອຍກັດສເຮືອນກະຈົກ (GHG) ໃນບໍລິເວນອ້ອມແອ້ມ ທີ່ເກີດຈາກ ວັດຖຸທີ່ເໝົ່າເປື້ອນຢູ່ໃນອ່າງໂຕ່ງຂະໜາດໃຫຍ່ຂອງເຂື່ອນ, ນອກຈາກນີ້ແລ້ວຍັງມີຜົນກະທົບຫຼາຍຢ່າງອີກ ທີ່ໄດ້ຂຽນເປັນ ລາຍການຢູ່ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1.

ສປປ ລາວ ມີທ່າແຮງປົ່ມຊ້ອນເພື່ອພັດທະນາ ແລະ ຕອບສະໜອງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທີ່ປະຫຍັດພະລັງງານຢ່າງມີປະສິດທິ ພາບ ກັບຄູ່ການຄ້າໃນພາກພື້ນ. ຂະແໜງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງມີຜົນກະທົບອັນໜຶ່ງຕໍ່ກັບການແປງສະພາບດິນຟ້າອາກາດ ໃນ ເລື່ອງຂອງພະລັງງານທີ່ໃຊ້ໃນຂະບວນການຜະລິດ, ແລະ ໃນເລື່ອງຂອງປະສິດທິພາບຂອງພະລັງງານໃນການຜະລິດ. ເຖິງ ຢ່າງໃດກໍ່ຕາມມີການກະຕຸກຂຸກຢູ່ໃຫ້ນຳໃຊ້ມາດຕະຖານການຄຸ້ມຄອງສາກົນເຊັ່ນວ່າ: ISO 9000 / 14000 ສຳລັບສິ່ງອຳ ນວຍຄວາມສະດວກອັນແນ່ນອນໃດໜຶ່ງ (DISM & STEA 2007), ແລະ ສະນັ້ນມັນຈຶ່ງສາມາດຮັບປະກັນປະສິດທິພາບ ຂອງພະລັງງານໃຫ້ໄດ້ດີຂຶ້ນກວ່າເດີມ, ປົດຄືນຄວາວິໄຈດັ່ງກ່າວນີ້ ສາມາດຊອກເຫັນຫຼັກຖານໜ້ອຍໜຶ່ງວ່າການລົງທຶນ ໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ກຳລັງເອື້ອອຳນວຍ ໃຫ້ແກ່ການຖ່າຍທອດເຕັກໂນໂລຢີໃນວົງກວ້າງເຊິ່ງຈະຊ່ວຍເຮັດໃຫ້ ການຜະລິດວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ ທີ່ປະຫຍັດພະລັງງານຢ່າງມີປະສິດທິພາບ. ມາຮອດປັດຈຸບັນນີ້, ຄືກັບສິ່ງດັ່ງຕໍ່ໄປນີ້ທີ່ຄັດມາ ຈາກບົດຄວາມ ຂອງສະຖາບັນມອງໂລກອະທິບາຍໄວ້ວ່າຕະຫຼາດສຳລັບວັດສະດຸທີ່ປະຫຍັດພະລັງງານ ຢ່າງມີປະສິດທິ ພາບ ອາດຈະໃຊ້ ສປປ ລາວ ເປັນປະຕູທາງຜ່ານທາງປະເທດຈີນ.

ເນື່ອງຈາກວ່າປະເທດຈີນ ເປັນຕະຫຼາດການກໍ່ສ້າງທີ່ໃຫຍ່ທີ່ສຸດຂອງໂລກ, ເປັນເຮືອນໃຫ້ແກ່ເຄື່ອງໜຶ່ງຂອງຕົກອາຄານໃໝ່ ທີ່ສ້າງໃນທົ່ວໂລກໃນແຕ່ລະປີ, ເນື້ອທີ່ຂອງຊັ້ນຕົກອາຄານປະມານ 2 ຕື້ຕາແມັດໄດ້ເພີ່ມຂຶ້ນໃນທຸກໆປີ. ປະເທດໃຊ້ 45% ຂອງພະລັງທັງໝົດຂອງປະເທດເຂົ້າໃນການຜະລິດໃນອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຂົນສົ່ງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງຕົກອາຄານ, ການ ສ້າງເຮືອນ ແລະ ຫ້ອງການຕ່າງໆ, ແລະ ລະບົບທຳຄວາມອົບອຸ່ນ ແລະ ຄວາມເຢັນ. ຖ້າອັດຕາຂອງການກໍ່ສ້າງຍັງສືບຕໍ່ ໄປ - ພື້ນທີ່ຂອງຕົກອາຄານທີ່ຢູ່ໃນປັດຈຸບັນນີ້ຈະເພີ່ມຂຶ້ນເປັນສອງເທົ່າຕົວຮອດປີ 2020 - ມັນແທບຈະເປັນໄປບໍ່ໄດ້ເລີຍ ສຳລັບປະເທດຈີນທີ່ຈະຕ້ອງຕອບສະໜອງພະລັງງານໃຫ້ພຽງເພື່ອຂັບເຄື່ອນໂຄງສ້າງທັງໝົດເຫຼົ່ານີ້ໃຫ້ລາບລົ້ນໄປດ້ວຍດີ, ລາຍງານຂ່າວ ຊິນຮົວ.

ລັດຖະບານຈີນ ພິຈາລະນາການຍອມຮັບເອົາເຕັກໂນໂລຢີ ທີ່ໃຊ້ພະລັງຢ່າງມີປະສິດທິພາບໃນຕົກອາຄານຕ່າງໆ ທີ່ເປັນ ວິທີການແກ້ໄຂອັນໜຶ່ງທີ່ມີຄວາມຫວັງ ເພື່ອບັນເທົາວິກິດທາງດ້ານພະລັງງານທີ່ກຳລັງແຜ່ຂະຫຍາຍ. ແຜນ 5 ປີລ້າສຸດ ຂອງປະເທດ (2006-10) ຮຽກຮ້ອງໃຫ້ປະຫຍັດພະລັງງານໃຫ້ໄດ້ 50% ສຳລັບຕົກອາຄານໃໝ່ທັງໝົດໃນທົ່ວປະເທດ ແລະ ໃຫ້ໄດ້ 65% ສຳລັບຕົກອາຄານຕ່າງໆໃນ 4 ຕົວເມືອງໃຫຍ່ (Beijing, Shanghai, Tianjin, ແລະ Chongqing). ໃນຕົ້ນປີ 2006, ລັດຖະບານໄດ້ກຳນົດມາດຕະຖານ ການອອກແບບໃນການປະຫຍັດພະລັງງານ ເພື່ອກະຕຸກຂຸກຢູ່ໃຫ້ ຜູ້ຮັບເໝົາກໍ່ສ້າງ ນຳໃຊ້ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງທີ່ປະຫຍັດພະລັງງານຢ່າງມີປະສິດທິພາບ ແລະ ຍອມຮັບເອົາເຕັກໂນໂລຢີທີ່ປະ ຫຍັດພະລັງງານເຂົ້າໃນເຄື່ອງທຳຄວາມອົບອຸ່ນ ແລະ ເຄື່ອງທຳຄວາມເຢັນ, ເຄື່ອງລະບາຍອາກາດ, ແລະ ເຄື່ອງໃຊ້ໄຟ ຟ້າທີ່ໃຫ້ແສງ ສະຫວ່າງໃນຕົກອາຄານສາທາລະນະ. (Li 2007)

ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນຈັດຕັ້ງເຄື່ອນໄຫວໄລຍະກາງຂອງ ສປປ ລາວ ສຳລັບການພັດທະນາອຸດສະຫະກຳ (UNIDO & MoIH 2003) ສັງລວມຄວາມຕ້ອງການໂດຍລວມ ເພື່ອປັບປຸງຄວາມແຂ່ງຂັນຂອງຂະແໜງການດັ່ງກ່າວນີ້ ໃຫ້ມີຄວາມຕື່ນຕົວແຂ່ງຂັນ ໃນພາກພື້ນເປັນຜົນເນື່ອງມາຈາກຂໍ້ຕົກລົງ AFTA 2008. ມັນແນະນຳການສະແຫວງຫາກາລະໂອກາດທີ່ເໝາະສົມ ໂດຍຜ່ານການຄົ້ນຄວ້າວິໄຈ ແລະ ການພັດທະນາ, ການນຳ ໃຊ້ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຜູ້ໃຫ້ທຶນ ແລະ ການຍອມຮັບເອົາກົດລະບຽບ ແລະ ມາດຕະຖານຕ່າງໆສຳລັບວັດສະດຸກຳສ້າງຕົກອາຄານສະເພາະ. ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ອະທິບາຍໄວ້ຢູ່ຂ້າງເທິງນັ້ນ, ຄວາມຕ້ອງການສຳລັບວັດສະດຸ ທີ່ປະຫຍັດພະລັງງານຢ່າງມີປະສິດທິພາບຢູ່ຈົນນັ້ນແມ່ນເພີ່ມຂຶ້ນ. ຖ້າການຄ້າ ເສລີຊຸກຍູ້ຜັກດັນໃຫ້ ສປປ ລາວ ຕ້ອງໄດ້ປັບປຸງຄວາມແຂ່ງຂັນຂອງອຸດສະຫະກຳວັດສະດຸກຳສ້າງ, ບາງເທື່ອຕົວຢ່າງອັນໜຶ່ງ ຂອງການສະຖານທີ່ກຳລັງພື້ນເດັ່ນນັ້ນແມ່ນ ຄວາມຕ້ອງການວັດສະດຸກຳສ້າງຕົກອາຄານທີ່ບໍ່ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມຈາກປະເທດຈີນ ທີ່ມີຈິດສຳນຶກດ້ານພະລັງງານ. ດ້ວຍການກະຕຸກຊຸກຍູ້ປະສິດທິພາບນິເວດວິທະຍາຂອງຊັບພະຍາກອນໃນປະເທດຂອງຕົນເອງ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອປະເທດອື່ນໆໃຫ້ເຮັດຄືກັນ, ສປປ ລາວ ມີທ່າແຮງບົ່ມຊ້ອນເພື່ອເສີມຂະຫຍາຍເສດຖະກິດຂອງຕົນເອງໃຫ້ກວ້າງຂວາງ, ແລະ ໃນເວລາດຽວກັນນັ້ນກໍ່ເປັນການອະນຸລັກຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດຂອງຕົນເອງ.

ພາກທີ 3

ຂໍ້ສະຫລຸບ ແລະ ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳດ້ານນະໂຍບາຍທີ່ເປັນຍຸດທະສາດສຳລັບຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກຳສ້າງ

3.1 ຂໍ້ສະຫລຸບ

ຕ້ອງໄດ້ຄຳນຶງເຖິງຂໍ້ສະຫລຸບທີ່ສຳຄັນເລົ່ານີ້ເພື່ອຮັບປະກັນໃຫ້ຄວາມທ່ວງໃຍດ້ານສະພາບໄດ້ຮັບການໄປໃນທາງທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ອາລະໂອກາດຕ່າງໆເພື່ອການອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ບັນລຸຜົນເປັນຈິງຢູ່ຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ຂະແໜງວັດສະດຸກຳສ້າງ:

- ລັດຖະບານກຳລັງສຸມທຸກຄວາມພະຍາຍາມ ເພື່ອທົບທວນຄືນບັນດານະໂຍບາຍ ແລະ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດຕໍ່ກັບການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ (FDI) ເພື່ອຮັບປະກັນວ່າປະເທດຊາດຈະໄດ້ຮັບຜົນປະໂຫຍດໃນທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສັງຄົມ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມຈາກການລົງທຶນດັ່ງກ່າວນີ້. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມ, ມັນຍັງເປີດເຜີຍໃຫ້ເຫັນວ່າມັນເປັນການຍາກພິມຄວນສຳລັບຜູ້ວາງນະໂຍບາຍເພື່ອຮັກສາອັດຕາຄວາມໄວ ແລະ ຂະໜາດຂອງການລົງທຶນ ແລະ ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍຕົວທາງດ້ານເສດຖະກິດໃນ ສປປ ລາວ.
- ຂະໜາດ ແລະ ການເຕີບໂຕຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ ໃນ ສປປ ລາວ ຄວນສັງເກດເບິ່ງສະພາບຄວາມຕ້ອງການຊັບພະຍາກອນຕ່າງໆໃນສາກົນ. ຄວາມຕ້ອງການພະລັງງານ, ແຮ່ທາດ ແລະ ວັດສະດຸກຳສ້າງໃນທົ່ວໂລກແມ່ນສູງ, ແລະ ສປປ ລາວ, ເປັນປະເທດທີ່ອຸດົມສົມບູນໄປດ້ວຍຊັບພະຍາກອນເຫຼົ່ານີ້, ຢູ່ໃນຕຳແໜ່ງທີ່ເໝາະສົມເພື່ອຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການການລົງທຶນທີ່ເປັນຜົນປະໂຫຍດໃນທາງດ້ານເສດຖະກິດ, ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມໃຫ້ແກ່ປະເທດຊາດ.
- ນະໂຍບາຍ ແລະ ກອບວຽກງານການລົງທຶນ ທີ່ມີພຽງພໍແລ້ວນັ້ນຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກນຳໃຊ້ເພື່ອເປັນທິດທາງໃຫ້ແກ່ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດໃນປັດຈຸບັນນີ້ ແລະ ການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດອັນມະຫາສານທີ່ກຳລັງລັ່ງໄຫຼເຂົ້າມາ, ເຊິ່ງສຸມໃສ່ເຂົ້າໃນການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ.

- ໄດ້ມີການວິເຄາະທ່າແຮງປົວຊ້ອນຂອງການພັດທະນາສຳລັບ ສປປ ລາວ ໃນບາງຂະແໜງການຫຼັກເຊັ່ນວ່າ: ໄຟຟ້າ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ. ຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ເນັ້ນໃຫ້ເຫັນວ່າເປັນຕົວແບບໃນການຕອບສະໜອງ “ ສະເຖຍລະພາບຄວາມໝັ້ນຄົງ ແລະ ຄວາມຈະເລີນຮຸ່ງເຮືອງຮັ່ງມີໃນໄລຍະຍາວ ” ໃຫ້ແກ່ ສປປ ລາວ. ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ຕາມຈາກມູນມອງການພັດທະນາແບບຍືນຍົງ, ປະເພດຂອງການພັດທະນາພື້ນຖານໂຄງລ່າງຂະໜາດໃຫຍ່ ທີ່ບົ່ງບອກເຖິງລັກສະນະຈຸດພິເສດສະເພາະຂອງຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້ ທີ່ກຳລັງຂັບເຄື່ອນໄປຂ້າງໜ້າຍັງໄດ້ນຳເອົາຄວາມວິຕົກກັງວົນອັນສຳຄັນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ບໍ່ມີຊ້ອນມານຳມັນພ້ອມ ຄືດັ່ງທີ່ໄດ້ສັງລວມໄວ້ຢູ່ໃນເອກະ ສານດັ່ງກ່າວນີ້.

ຄວາມວິຕົກກັງວົນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມຂອງຄວາມສົນອົກສົນໃຈອັນຕົ້ນຕໍໃນຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ:

- ໂດຍສະເພາະຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້ຂອງ ສປປ ລາວ ແມ່ນໄດ້ຮັບຜົນກະທົບຈາກການພັດທະນາໃນສາມຂະແໜງການເຫຼົ່ານີ້. ຄວາມວິຕົກກັງວົນຫຼັກ ລວມມີນ້ຳຖ້ວມພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ຂະໜາດໃຫຍ່ຍ້ອນເຂື່ອນພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ, ການບຸກເບີກປ່າໄມ້ສຳລັບການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ (ລວມມີການຊຸດເອົາຫີນປູນ) ແລະ ການບຸກເບີກປ່າໄມ້ເພື່ອສ້າງເສັ້ນທາງເຂົ້າໄປຫາສະຖານທີ່ ແລະ ການປັບປຸງພື້ນຖານໂຄງລ່າງທີ່ສຳຄັນເພື່ອສະໜັບສະໜູນການພັດທະນາອຸດສະຫະກຳເຫຼົ່ານີ້.
- ການຜະລິດພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ ສະແດງໃຫ້ເຫັນຄວາມວິຕົກກັງວົນ ອັນໃຫຍ່ຫຼວງຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນນ້ຳ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຜົນກະທົບຂອງພວກມັນຕໍ່ກັບການໄຫຼຂອງນ້ຳທຳມະຊາດ. ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ມີທ່າແຮງປົວຊ້ອນ ທີ່ຈະເຮັດໃຫ້ລະບົບຂອງນ້ຳເປີເປື້ອນ ດ້ວຍສິ່ງເສດເຫຼືອທີ່ເປັນຕະລາຍ (ເຊັ່ນຕົວຢ່າງ: ສານໄສອະໄນ / cyanide), ນ້ຳເສຍ ຫຼື ການຕົກຕະກອນ.
- ຊີວະນາໆພັນອັນລຳຄ່າຂອງ ສປປ ລາວ, ລວມມີຊັບພະຍາກອນປະມົງ, ສາມາດຖືກກະທົບຢ່າງຮ້າຍແຮງໂດຍພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ ແລະ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ເຊິ່ງສາມາດທຳລາຍບ່ອນຢູ່ອາໃສຂອງສັດ ແລະ ເຮັດໃຫ້ການຕອບສະໜອງນ້ຳບໍ່ສະອາດ.
- ການດຳເນີນງານຂອງໄຟຟ້ານຳຕົກ ແລະ ການຊຸດຄົນບໍ່ແຮ່ສາມາດທຳລາຍຖິ່ນອາໃສຂອງສັດນ້ຳ ແລະ ເຮັດໃຫ້ນ້ຳມີມົນລະຜິດເປັນຜົນກະທົບຢ່າງຮຸນແຮງຕໍ່ການສະຫງວນປະຊາກອນປ່າ ແລະ ການຫາປາ.

3.2 ຂໍ້ສະເໜີແນະນຳດ້ານນະໂຍບາຍທີ່ເປັນຍຸດທະສາດ

ບັນດາຂໍ້ສະເໜີແນະ ທີ່ສຳຄັນເພື່ອຮັບປະກັນຄວາມເປັນຫວ່າງເປັນໃຍ ຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມແມ່ນໄດ້ຮັບການແກ້ໄຂໃຫ້ດີທີ່ສຸດ, ແລະ ໄດ້ຮັບຮູ້ວ່ານັ້ນເປັນໂອກາດສຳລັບການນອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມ ທີ່ນຳໄປສູ່ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ:

- ປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມການປົກຄອງ ໃນຮູບແບບດຽວຄືກັນກັບແນວໂນ້ມໃນລົງທຶນ ໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດໃນ ສປປ ລາວ.
ການປັບປຸງສະພາບແວດລ້ອມການປົກຄອງ ລວມມີການພັດທະນາສິດພັນທະນາໜ້າທີ່ ຂອງພາກລັດ ແລະ ພາກເອກະຊົນຕໍ່ກັບການແກ້ໄຂ ຄວາມເປັນຫວ່າງເປັນໃຍທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ; ການເພີ່ມທະວີຂີດຄວາມສາມາດຂອງສະຖາບັນ, ໂດຍສະເພາະແມ່ນຢູ່ຂັ້ນແຂວງ ແລະ ເມືອງເພື່ອຈັດຕັ້ງປະຕິບັດແນວທາງນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ; ແລະ ການຮັບປະກັນການປະສານງານ / ການຮ່ວມມືໃຫ້ດີຂຶ້ນລະຫວ່າງທຸກລະດັບຂັ້ນຂອງສັງຄົມລາວ.

ເຫັນໄດ້ຢ່າງຈະແຈ້ງວ່າ ໂຄງປະກອບສ້າງຕ່າງໆ ຂອງການປົກຄອງໃນປະຈຸບັນນີ້ແມ່ນຢູ່ພາຍໃຕ້ຄວາມກົດດັນຈາກການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງການລົງທຶນ ແລະ ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕທີ່ໄດ້ບັນທຶກໄວ້ໃນຊຸມປີບໍ່ນານມານີ້. ເວລາ ແລະ ຊັບພະຍາກອນອັນເປັນສິ່ງສຳຄັນທີ່ຈະຕ້ອງໄດ້ຖືກຈັດສັນເຂົ້າໃນການປັບປຸງໂຄງປະກອບສ້າງທີ່ສຳຄັນເຫຼົ່ານີ້, ບໍ່ວ່າຢູ່ໃນລັດຖະບານ ແຕ່ຢູ່ໃນທົ່ວສັງຄົມອີກດ້ວຍ.

ການຮັບຮູ້ເຖິງຄວາມສຳຄັນ ທີ່ຈຳເປັນຂອງການເຊື່ອມໂຍງສິດພັນທະໜ້າທີ່ ຂອງທຸກພາກສ່ວນທີ່ກ່ຽວຂ້ອງເຂົ້າໃນທິດທາງນະໂຍບາຍ ແລະ ຍຸດທະສາດຂອງຂັ້ນເທິງ ຈະຕ້ອງໄດ້ພັນຂະຫຍາຍຂໍ້ຕົກລົງຂອງຂັ້ນເທິງຜ່ານມານັ້ນໃຫ້ກ້ວາງຂວາງ ແລະ ຜັນຂະຫຍາຍເປັນແຜນຈັດຕັ້ງເຄື່ອນໄຫວຕົວຈິງໃນຂັ້ນຮາກຖານ. ສິ່ງທີ່ສຳຄັນທີ່ສຸດແມ່ນສິດໜ້າທີ່ຂອງລັດຖະບານຕໍ່ກັບການຮັບປະກັນນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບຕ່າງໆ, ແລະ ການປະຕິບັດທີ່ດີສຸດຂອງສາກົນທີ່ຈະຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ບັນລຸໄດ້ໂດຍນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດທັງໝົດໃນອານາຄົດ. ຊຶ່ງເຂດວຽກງານອັນໜຶ່ງທີ່ໄດ້ແນະນຳ ເພື່ອເຮັດໃຫ້ສະພາບແວດລ້ອມການປົກຄອງ ໄດ້ຮັບການປັບປຸງດີຂຶ້ນ ແມ່ນຂະບວນການຕີລາຄາປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມ (EIA) / ຕີລາຄາປະເມີນຜົນກະທົບຕໍ່ສັງຄົມ (SIA) ແລະ ຂະບວນການລົງທຶນ. ໃນຄະນະທີ່ທຸ່ມເທທຸກຄວາມພະຍາຍາມ ໃນການເຊື່ອມໂຍງຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການເຫຼົ່ານີ້ ເຂົ້າໃນທົ່ວລັດຖະບານ ແລະ ການສ້າງຂີດຄວາມສາມາດຂອງສະຖາບັນ, ແຕ່ຍັງມີຄວາມຈະແຈ້ງບໍ່ພຽງພໍໃນກົນໄກປະສານງານ ການຕອບສະໜອງຕໍ່ກັບຂໍ້ສະເໜີແນະຕ່າງໆ ຂອງການຕີລາຄາປະເມີນຜົນດັ່ງກ່າວນັ້ນ, ແລະ ຄວາມຕ້ອງການເພື່ອສ້າງໃຫ້ແນ່ໃຈວ່າ ບັນດານັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດຈະຕ້ອງປະຕິບັດໃຫ້ໄດ້ຕາມມາດຕະຖານທີ່ເໝາະສົມ.

ການທຸ່ມເທທຸກຂອງລັດຖະບານແມ່ນມີຄວາມຈຳເປັນຫລາຍໃນການຮັບຮອງໃຫ້ນັກລົງທຶນຈາກຕ່າງປະເທດນຳໃຊ້ຮູບແບບການປະຕິບັດງານທີ່ດີທີ່ສຸດ ແລະ ດຶງດູດປະເທດລາວ:

- ▶ ປັບປຸງກົນໄກການປົກຄອງສິ່ງແວດລ້ອມໃນຂະບວນການ EIA ແລະ ການລົງທຶນ;
- ▶ ດຳເນີນການຄົ້ນຄ້ວ ແລະ ການວິເຄາະຕື່ມອີກກ່ຽວກັບຂອດການເຊື່ອມໂຍງລະຫວ່າງຂະບວນການລົງທຶນ ແລະ EIA
- ▶ ສ້າງຄວາມເຂັ້ມແຂງແກ່ຂະບວນການຕອບຮັບ ແລະ ດຳເນີນການທີ່ຈຳເປັນຕໍ່ກັບຂໍ້ສະເໜີແນະຕ່າງໆຂອງ EIA, ແລະ ການໃຫ້ຄວາມກະຈ່າງແຈ້ງຕໍ່ພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບ ແລະ ຂີດຄວາມສາມາດຂອງອົງການຈັດຕັ້ງລັດທີ່ກ່ຽວຂ້ອງໃນດ້ານນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດໝາຍທີ່ສຳຄັນ. ຄວາມເປັນໄດ້ອັນໜຶ່ງກໍ່ແມ່ນການດັດແກ້ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ 2004 ເພື່ອສະທ້ອນພາຍໃຫ້ເຫັນວ່າພາລະບົດບາດ ແລະ ໜ້າທີ່ຄວາມຮັບຜິດຊອບຂອງ CPMI ແລະ ກົດຂໍ້ບັງຄັບຕ່າງໆຕໍ່ນັກລົງທຶນກ່ຽວກັບ EIA/SIA ໃຫ້ໄດ້ຮັບການປັບປຸງໃຫ້ດີຂຶ້ນ.
- ▶ ການພັດທະນາຄວາມເປັນຜູ້ນຳ ແລະ ຄວາມເປັນເລີດພາຍໃນອົງການຈັດຕັ້ງລັດທີ່ສຳຄັນເພື່ອເພີ່ມທະວີຄວາມຮັບຮູ້ໄດ້ເຖິງຄວາມສຳຄັນຂອງ EIA / SIA ໃນທຸກລະດັບຂຶ້ນ.

■ ການຮ່ວມມືກັນຢ່າງໃກ້ສືດຂອງພາກພື້ນເຂົ້າໃນການລົງທຶນແມ່ນໄດ້ຮັບການປັບປຸງແກ້ໄຂໃຫ້ດີຂຶ້ນເພື່ອຮັບປະກັນໄດ້ຄວາມເປັນຫວ່າງເປັນໃຍຕໍ່ກັບສິ່ງແວດລ້ອມໃນທົ່ວພາກພື້ນ .

ການສືບຕໍ່ສົ່ງເສີມຂໍ້ຕົກລົງຕ່າງໆ ຂອງພາກພື້ນກ່ຽວກັບຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ ສະພາບແວດລ້ອມຂອງການລົງທຶນໂດຍກົງຂອງຕ່າງປະເທດ, ທັງຈາກພາຍນອກ ແລະ ພາຍໃນເອເຊຍ, ແມ່ນເປັນສິ່ງສຳຄັນຕໍ່ກັບການຮັບປະກັນ

ການພັດທະນາແບບຍືນຍົງໃນພາກພື້ນ. ໄດ້ແນະນຳວ່າ:

- ▶ ສປປ ລາວ ສືບຕໍ່ເຂົ້າຮ່ວມໃນຂະບວນການຕ່າງໆຂອງພາກພື້ນ ໂດຍຜ່ານກົນໄກຕ່າງໆຂອງອະນຸພາກພື້ນ ແມ່ນ້ຳຂອງ (GMS) ແລະ ກຸ່ມອາຊຽນເຊັ່ນວ່າ: ສະພາຂົງເຂດການລົງທຶນຂອງກຸ່ມອາຊຽນ, ຄະນະກຳມະການ ປະສານງານການລົງທຶນຂອງກຸ່ມອາຊຽນ, ກອງປະຊຸມທຸລະກິດຂອງ GMS ແລະ ໂຄງຮ່າງປະກອບສະຖາບັນສິ່ງແວດລ້ອມຕ່າງໆເຊັ່ນວ່າ: ກອງປະຊຸມຂັ້ນລັດຖະມົນຕີຂອງກຸ່ມອາຊຽນກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມ ຫຼື ກຸ່ມເຮັດ ວຽກກ່ຽວກັບສິ່ງແວດລ້ອມໃນ GMS. ຄວາມເປັນໄປໄດ້ຢ່າງໜຶ່ງອາດຈະສ້າງຕັ້ງຕາໜ່າງການຄ້າ ແລະ ການ ຄົ້ນຄວ້າວິໃຈດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ນະໂຍບາຍໃນພາກພື້ນຢູ່ພາຍໃຕ້ກຸ່ມອາຊຽນ ຫຼື ອະນຸພາກພື້ນແມ່ນ້ຳຂອງ (GMS), ປະກອບດ້ວຍບັນດາຕົວແທນຈາກແຕ່ລະປະເທດສະມາຊິກ, ເຊິ່ງທຳໜ້າທີ່ເປັນສູນກາງໃນການແລກປ່ຽນຂໍ້ມູນຂ່າວສານ, ການຄົ້ນຄວ້າວິໃຈຮ່ວມກັນ ແລະ ການແນະນຳດ້ານນະໂຍບາຍຍຸດທະສາດ, ໂດຍສະເພາະແລ້ວແມ່ນປະເດັນຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນກັບການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນ
- ▶ ລັດຖະບານແຫ່ງ ສປປ ລາວ ສະແຫວງຫາການຮ່ວມມືເພີ່ມຕື່ມກ່ຽວກັບປະເດັນຕ່າງໆທີ່ຕິດພັນກັບການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນໂດຍຜ່ານສາຍພົວພັນທັງສອງຝ່າຍ, ແລະ ສືບຕໍ່ເຊື່ອມໂຍງເລື່ອງເຫຼົ່ານີ້ເຂົ້າໃນຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າຂອງສອງຝ່າຍ. ຍົກຕົວຢ່າງ: ການຕີລາຄາປະເມີນຜົນຍຸດທະສາດດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມສາມາດຖືກດຳເນີນການໄດ້ ແລະ ຄວາມຮຽກຮ້ອງຕ້ອງການ EIA ໄດ້ສ້າງເປັນຈຸດລະອຽດອັນໜຶ່ງຂອງຂໍ້ຕົກລົງການຄ້າ ແລະ ການຊ່ວຍເຫຼືອ.

■ ເອື້ອອຳນວຍສະພາບແວດລ້ອມທຸລະກິດພາຍໃນທີ່ຈະດຶງດູດທຸລະກິດທີ່ເຊື່ອຖືໄດ້ ແລະ ການປະຕິບັດທີ່ສຸດຂອງສາກົນ.

ການປັບປຸງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດນະໂຍບາຍ ແລະ ການບັງຄັບໃຊ້ກົດລະບຽບຕ່າງໆໄດ້ສ້າງສະພາບແວດລ້ອມຂອງຄວາມແນ່ນອນ ເຊິ່ງເປັນປະໂຫຍດຕໍ່ການດຶງດູດເອົາການລົງທຶນ. ໃນຄະນະທີ່ລັດຖະບານໄດ້ສະແດງບົດບາດ ການນຳພາໃນການບັງຄັບໃຊ້ການຕັດສິນໃຈເຫຼົ່ານີ້, ແຕ່ໃນທີ່ສຸດພາກເອກະຊົນແມ່ນມີຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຍຶດຖືປະຕິບັດຕາມພວກມັນ, ແລະ ສາມາດຍົກໃຫ້ເຫັນຫຼາຍຕົວຢ່າງ ຫຼື ນອກເໜືອຈາກນັ້ນ ມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ. ການດຶງດູດ ເອົາບໍລິສັດຕ່າງໆທີ່ມີປະຫວັດທີ່ໄດ້ພິສູດໃຫ້ເຫັນເຖິງ ການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດໄດ້ດີຢູ່ບ່ອນອື່ນໃນຊ່ວງໄລຍະເລີ່ມຕົ້ນຂອງການລົງທຶນອາດຈະຫລຸດຜ່ອນພາລະແບກຫາບຂອງອົງການຈັດຕັ້ງຕ່າງໆ ຂອງລັດຖະບານທີ່ມີໜ້າທີ່ຮັບປະກັນນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບຕ່າງໆໄດ້ຮັບການປະຕິບັດຕາມ. ໄດ້ແນະນຳໃຫ້ລັດຖະບານ:

- ▶ ປຸກລະດົມຊຸກຍູ້ ແລະ ຮຽກຮ້ອງບໍລິສັດຕ່າງໆຍອມຮັບເອົາຫຼັກເກນ ແລະ ບົດແນະນຳຂອງການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດທີ່ດີສຸດຂອງສາກົນໃຫ້ທັນເວລາ.
- ▶ ຕອບສະໜອງສິ່ງຈູງໃຈການລົງທຶນໃຫ້ແກ່ບັນດາບໍລິສັດເອກະຊົນເຊິ່ງສະແຫວງຫາ ແລະ ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດວິທີການໃໝ່ຕໍ່ກັບປະເດັນການຄຸ້ມຄອງສິ່ງແວດລ້ອມເຊັ່ນວ່າ: ຄວາມຮັບຜິດຊອບຮ່ວມກັນຕໍ່ສັງຄົມ (CSR) ນັ້ນເໜືອກວ່າມາດຕະຖານແຫ່ງຊາດ.
- ▶ ປຸກລະດົມຊຸກຍູ້ ແລະ ເອື້ອອຳນວຍປັດໃຈນຳເຂົ້າໃຫ້ຫຼາຍຂຶ້ນ ຈາກເອກະຊົນເຂົ້າໃນການພັດທະນາກິດໝາຍ ແລະ ນະໂຍບາຍຕ່າງໆດ້ວຍການເພີ່ມທະວີການເຂົ້າຮ່ວມໃນສະມາຄົມເຊັ່ນວ່າ: ສະພາການຄ້າ ແລະ ອຸດສະຫະກຳຂອງລາວ, ແລະ ກອງປະຊຸມທຸລະກິດລາວ.

- ຮັບຮູ້ ແລະ ເຂົ້າໃຈການອະນຸລັກສິ່ງແວດລ້ອມນໍາໄປສູ່ການເຕີບໃຫຍ່ຂະຫຍາຍໂຕ: ກາລະໂອກາດຕະຫຼາດສີຂຽວ
ໃນທີ່ສຸດ, ການຮັບຮູ້ວ່າກາລະໂອກາດທາງສິ່ງແວດລ້ອມ ຍັງຈະເປັນຜົນມາຈາກການຄ້າເສລີແມ່ນເປັນສິ່ງທີ່ສໍາຄັນທີ່
ສຸດສໍາລັບການພັດທະນາແບບຍືນຍົງຂອງ ສປປ ລາວ. ການກໍານົດກາລະໂອກາດເຫຼົ່ານີ້ຄວນຈະເປັນສິ່ງສໍາຄັນຕໍ່ກັບ
ລາຍຊື່ຂອງນັກເຈລະຈາການຄ້າ, ຕົວແທນຂອງອຸດສາຫະກຳ ແລະ ຜູ້ກໍານົດນະໂຍບາຍຂອງລັດຖະບານ. ສິ່ງ
ເຫຼົ່ານີ້ຄວນຈະຖືກເຊື່ອມເຂົ້າ ໃນນະໂຍບາຍການພັດທະນາປັດຈຸບັນເຊັ່ນວ່າ: ນະໂຍບາຍຂອງຂະແໜງວັດສະດຸກໍ່
ສ້າງຂອງ R&D ແລະ ການສ້າງຊຸມທາງການຕະຫຼາດ.

ເອກະສານອ້າງອີງ

- Cosbey, A. 2004. *Distilling Six Years of Research from the Trade Knowledge Network*, Winnipeg: IISD, available at <<http://www.iisd.org/publications/publication.asp?pno=631>>.
- CPI & UNDP 2006, *National Human Development Report: International Trade and Human Development Lao PDR*. Vientiane: Committee for Planning and Investment and United Nations Development Programme.
- DISM & STEA 2007, *Division of Standards and Quality*. Vientiane: Department of Intellectual Property, Standardization and Metrology and Science, Technology and Environment Agency, viewed 14 May 2007, <<http://203.110.64.81/files/web/DSQ%20Brochure%20English.pdf>>.
- GoL 2000, *Asia Investment Agreement Publication Series No. 3*. Vientiane: Government of Lao PDR, viewed 14 May 2007, <<http://www.aseansec.org/IAP/Lao.pdf>>.
- GoL 2004a. *Law on the Promotion of Foreign Investment 2004*. Vientiane: Government of Lao PDR.
- GoL 2004b. *National Growth and Poverty Eradication Strategy (NGPES)*. Vientiane: Government of Lao PDR.
- GoL 2005. *National Policy: Environmental and Social Sustainability of the Hydropower Sector in Lao PDR*. Vientiane: Government of Lao PDR.
- IISD & UNEP 2000. *Trade and Environment: A Handbook*. Winnipeg: International Institute of Sustainable Development and United Nations Environment Programme.
- IR 2007. *Nam Theun 2 Trip Report and Project Update*. International Rivers, viewed 8 June 2007, <<http://www.irn.org/programs/mekong/namtheun.php?id=060919tripreport.html>>.
- IPCC 2007. *Climate Change 2007: The Physical Science Basis*, Fourth Climate Change Assessment Report. Geneva: Intergovernmental Panel on Climate Change, viewed 14 May 2007, <<http://www.ipcc.ch>>.
- IUCN 2007. *Strategic Framework 2007-2011: Conservation of Sustainable Livelihoods in Lao PDR – refreshed thinking*. Vientiane: IUCN – The World Conservation Union.
- Johnson, S. 2006. *Best Practice Guidance for Mining and Biodiversity*. International Council for Mining and Minerals, viewed 14 May 2007, <<http://www.iucn.org/themes/business/mining/Good%20Practice%20Guidance.pdf>>.
- Li, L. 2007. *Pushing for Energy Efficient Buildings*. WorldWatch Institute, viewed 16 May 2007, <<http://www.worldwatch.org/node/4874>>.
- McDowell, D., Scudder, T. & L.M. Talbot 2007. *Eleventh Report of the International Environmental and Social Panel of Experts – Nam Theun 2 project*. Vientiane: Asian Development Bank, 23 February.
- MWBP (Mekong Wetlands and Biodiversity Programme) 2006, *Vulnerability of climate risks in Attapeu province, Lao PDR*, viewed 2 May 2007, <<http://www.mekongwetlands.org>>.

Menon, J. 1998. *Laos in the ASEAN Free Trade Area: Trade, Revenue and Investment Implications*, Australia-Japan Research Centre, viewed 2 May 2007, <http://www.eaber.org/intranet/documents/22/402/AJRC_Menon_98.pdf>.

Panisivongsay, M. 2007. "Government to Monitor Mining Projects," *Vientiane Times*, 19 February.

STEA & UNEP 2006, *National Environmental Performance Assessment (EPA) Report*. Vientiane: Science, Technology and Environment Agency and United Nations Environment Programme.

UNIDO & MoIH 2003. *Lao PDR: Medium-term Strategy and Action Plan for Industrial Development*. Vientiane: United Nations Industrial Development Organization and Ministry of Industry and Handicrafts, 31 May.

UNEP 2001, *State of the Environment: Lao PDR 2001*. Vientiane: United Nations Environment Programme and Science, Technology and Environment Agency Lao PDR.

Vientiane Times 2007. "Government suspends land concessions," 9 May.

World Bank 2006. *Lao PDR Economic Monitor*. Vientiane: World Bank, viewed 13 November 2006, <<http://siteresources.worldbank.org>>.

World Bank 2007. *The Year in Review 2007*. Washington: World Bank, viewed 14 May 2007, <<http://www.worldbank.org>>.

WBCSD 1998. *Meeting Changing Expectations: Corporate Social Responsibility*. Geneva: World Business Council for Sustainable Development, viewed 9 May 2007, <<http://www.wbcsd.ch>>.

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 1: ສະພາບຂອງຊັບພະຍາກອນທຳມະຊາດໃນ ສປປ ລາວ, ຄວາມກັງວົນທາງດ້ານ ສິ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຄວາມກົດດັນທີ່ເກີດຈາກຂະແໜງອຸດສາຫະກຳ.

ຄວາມກັງວົນທາງດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ	ສະພາບ (ແຫຼ່ງຂໍ້ມູນ: ບົດລາຍງານ EPA ຂອງລາວ ແລະ ບົດລາຍ ງານການພັດທະນາເສດຖະກິດ - ສັງຄົມຂອງລາວ SOE 2001)	ຄວາມກົດດັນ		
		ຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານຳຕົກ	ຂະແໜງຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່	ຂະແໜງວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ
ຊັບພະຍາກອນປ່າໄມ້	ໃນປັດຈຸບັນນີ້, ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ກວມເອົາ 40%, ຫລຸດລົງຈາກ 70% ໃນຊຸມປີ 1940. ໃນຄະນະທີ່ເນື້ອທີ່ປ່າໄມ້ຍັງເຫຼືອຫຼາຍກວ່າໝູ່ໝົດໃນພາກພື້ນ, ແຕ່ອັດຕາການທຳລາຍປ່າໄມ້ແມ່ນເພີ່ມໄວວາ ແລະ ໃນປັດຈຸບັນນີ້	ນຳ້ຖ້ວມພື້ນທີ່ປ່າໄມ້	ການບຸກເບີກພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ເພື່ອດຳເນີນການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່	ຊຸດຄົ້ນໄມ້ທ່ອນ ແລະ ການບຸກເບີກແຫຼ່ງວັດຖຸຕ່າງໆເຊັ່ນວ່າ: ຫີນປູນ, ວັດຖຸດິບອື່ນໆເພື່ອໃຊ້ຜະລິດຊີມັງ

	ປະເທດມີພື້ນທີ່ປ່າໄມ້ກວ້າງໃຫຍ່ຫຼາຍແຫ່ງທີ່ມີຄວາມໜາແໜ້ນຕໍ່າ.			
ຊັບພະຍາກອນນໍ້າ	ຊັບພະຍາກອນນໍ້າອຸດົມສົມບູນ ແລະ ຄຸນນະພາບສູງກໍາລັງຕົກຢູ່ພາຍໃຕ້ຄວາມກົດດັນທີ່ກໍາລັງເພີ່ມຂຶ້ນຈາກຄວາມສົນໃຈທີ່ແຂ່ງຂັນກັນ.	ການປ່ຽນແປງຕ່າງໆ ຕໍ່ການໄຫຼຂອງນໍ້າທໍາມະຊາດ; ຄຸນນະພາບຂອງນໍ້າຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າໄດ້ຫລຸດລົງ; ການປ່ຽນແປງຕ່າງໆ ຕໍ່ກັບຊັບພະຍາກອນປະໂມງທີ່ເປັນແຫຼ່ງອາຫານ, ຊີວະນາໆພັນ ແລະ ການດຳລົງຊີວິດ	ການນໍາໃຊ້ນໍ້າເຂົ້າໃນການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່; ການລະບາຍທາດອາຊິດອອກຈາກການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ສິ່ງເສດເຫຼືອແຮ່ທາດສິ່ງຜົນເຮັດໃຫ້ນໍ້າເບີເປື້ອນ; ມີຜົນກະທົບຕໍ່ແຫຼ່ງນໍ້າ; ຊີວະນາໆພັນ.	ການນໍາໃຊ້ນໍ້າເຂົ້າໃນຂະບວນຕັດວັດສະດຸ ແລະ ຜະລິດວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ.
ຊັບພະຍາກອນການປະມົງ	ຊັບພະຍາກອນການປະມົງຂ້ອນຂ້າງຍັງດີຢູ່, ແຕ່ປາທີ່ຈັບໄດ້ນັ້ນມີບໍ່ຫຼາຍໃນຊຸມປີມໍ່ໆນີ້.	ເຂື່ອນພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກປ່ຽນ ແປງບ່ອນຢູ່ອາໃສຂອງສັດ ແລະ ກິດ ຂວາງການຂຶ້ນມາວາງໄຂ່ຂອງສາຍພັນ ປາບາງຊະໜິດ; ການໄຫຼຂອງນໍ້າມີປ່ຽນແປງສິ່ງກະທົບຕໍ່ການປະມົງຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ	ນໍ້າເບີເປື້ອນມີຜົນກະທົບຕໍ່ການປະມົງຢູ່ເຂດລຸ່ມນໍ້າ, ທ່າແຮງການໄຫຼຂອງນໍ້າຫລຸດລົງ ຍ້ອນນໍ້າໄດ້ ຖືກຕັ້ງມາໃຊ້ເຂົ້າການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຊິ່ງ ມີຜົນກະທົບທີ່ບົ່ມ ຊ້ອນຕໍ່ຊີວິດຂອງສັດນໍ້າ	
ຊີວະນາໆພັນ	ມີຊີວະນາໆພັນຫຼາຍຢ່າງ ແລະ ພື້ນທີ່ປ້ອງກັນຫຼາຍແຫ່ງໄດ້ຖືກສ້າງຕັ້ງຂຶ້ນ, ແຕ່ການສູນເສຍຊີວະນາໆພັນແມ່ນກໍາລັງເພີ່ມຂຶ້ນ.	ນໍ້າຖ້ວມພື້ນທີ່ຊີວະນາໆພັນທີ່ສໍາຄັນຫຼາຍແຫ່ງ; ການເຮັດເສັ້ນທາງເຂົ້າໄດ້ເປີດພື້ນທີ່ປ່າປ້ອງກັນ (Pa), ການປ່ຽນແປງລະບົບການໄຫຼຂອງນໍ້າສິ່ງຜົນກະທົບຕໍ່ກັບສາຍພຶດພັນສັດ	ການບຸກເບີກພື້ນທີ່ຊີວະນາໆພັນເພື່ອການຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່; ເຮັດເສັ້ນທາງເຂົ້າໄປຫາພື້ນທີ່ປ່າປ້ອງກັນ (Pa).	ຂຸດຄົ້ນແຫຼ່ງວັດສະດຸເພື່ອໃຊ້ເຂົ້າໃນການກໍ່ສ້າງ

		ຫຼາຍຊະນິດ ແລະ ຄວາມອຸດົມສົມບູນ.		
ດິນ	ພື້ນທີ່ອັນກວ້າງໃຫຍ່ໄພສານ ຂອງປະເທດເຊັ່ນ: ທີ່ດິນປູກ ຝັງ, ທີ່ດິນດິນທົ່ງຫຍ້າ, ທີ່ ດິນປ່າໄມ້ ແລະ ປ່າໄມ້ແມ່ນ ຖືກຊຸດໂຊມລົງໃນປັດຈຸບັນ ນີ້.	ການທຳລາຍປ່າໄມ້, ການເຊາະເຈື່ອນ ຂອງທົ່ງພຽງທີ່ມີຊັ້ນ ດິນທັບທົມຕາມທຳ ມະຊາດ; ການປ່ຽນ ແປງພູມມິປະເທດ.	ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແບບເປີດກວ້າງ ຫ້າດິນເຮັດໃຫ້ ດິນຊຸດໂຊມ; ມີນ ລະພິດຈາກການ ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ເຮັດ ໃຫ້ດິນຊຸດໂຊມ.	ການນຳໃຊ້ດິນເປັນ ວັດຖຸກໍ່ສ້າງ.
ການຄຸ້ມຄອງ ບໍລິຫານຈັດ ການຂີ້ເຫຍື້ອ ແຂງທີ່ບໍ່ຫຍ່ອຍ ສະຫຼາຍໄດ້	ການຄຸ້ມຄອງບໍລິຫານຈັດ ການຂີ້ເຫຍື້ອແຂງທີ່ບໍ່ ຫຍ່ອຍສະຫຼາຍໄດ້ແມ່ນກຳ ລັງປັບປຸງ (ຢູ່ໃນຕົວເມືອງ ໃຫຍ່ຕ່າງໆ), ເຖິງຢ່າງໃດກໍ່ ຕາມທັງໝົດການຄຸ້ມຄອງ ບໍລິຫານຈັດການຂີ້ເຫຍື້ອ ແຂງທີ່ບໍ່ຫຍ່ອຍສະຫຼາຍຍັງ ຈະສືບຕໍ່ຂີ້ຮ້າຍຄືເກົ່າ.	ຄວາມຕ້ອງການກຳ ຈັດສິ່ງເສດເຫຼືອແຮ່ ທາດ ແລະ ຂີ້ເຫຍື້ອ ທີ່ມີຫຼາຍ.	ສິ່ງເສດເຫຼືອແຂງ ທີ່ບໍ່ຫຍ່ອຍສະ ຫຼາຍໄດ້ຈາກ ການຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ຖິ້ມຊະໄປທົ່ວສະ ພາບແວດ ລ້ອມໃກ້ຄຽງ.	ການເພີ່ມຂຶ້ນຂອງ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງນຳ ໄປສູ່ການເພີ່ມຂຶ້ນ ຂອງສິ່ງເສດເຫຼືອ (ສິ່ງເສດເຫຼືອຈາ ການຕັດຖິ້ມ ແລະ ອື່ນໆ).
ການຄຸ້ມຄອງ ບໍລິຫານຈັດ ການຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ ເປັນອັນຕະ ລາຍ	ການນຳໃຊ້ຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ເປັນ ອັນຕະລາຍກຳລັງເພີ່ມຂຶ້ນ ແລະ ສິ່ງອຳນວຍຄວາມ ສະດວກໃນການຄຸ້ມຄອງ ບໍລິຫານຈັດການມີຈຳກັດ (ມີພຽງແຕ່ຢູ່ວຽງຈັນ ແລະ ຕົວເມືອງປະເພດສອງສີ ແຫ່ງ). ຢູ່ໃນພື້ນທີ່ ອື່ນໆຂີ້ ເຫຍື້ອທີ່ເປັນອັນຕະລາຍ ບິນເປັກບໍ່ຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ບໍ່ເປັນ ອັນຕະ ລາຍ.		ຂີ້ເຫຍື້ອທີ່ເປັນ ອັນຕະລາຍເກີດ ມາຈາກການຊຸດ ຄົ້ນບໍ່ແຮ່(ເຊັ່ນ: ນຳໃຊ້ສານໝູໃນ ບໍ່ຄຳ).	ນ້ຳຢາລະລາຍສີ, ສີ ທາ ແລະ ເຫຼັກເກີຖືກ ນຳໃຊ້ເຂົ້າໃນການກໍ່ ສ້າງມີຄວາມເປັນ ອັນຕະລາຍ ເມື່ອ ສ່ວນທີ່ຍັງເຫຼືອ ແລະ ສ່ວນທີ່ໃຊ້ບໍ່ໄດ້ຖືກ ປະສົມກັບສິ່ງເສດ ເຫຼືອແຂງທີ່ບໍ່ຫຍ່ອຍ ສະຫຼາຍໄດ້ລົງສູ່ແມ່ ນ້ຳຕ່າງໆ; ການປົກ ຄຸມຂອງຂີ້ຜຸ່ນຫີນໃນ ທົ່ວບໍລິເວນສະແດງ ໃຫ້ເຫັນເຖິງການຂົ່ມ ຂູ່ຕໍ່ສຸຂະພາບຂອງ ມະນຸດ.
ການປ່ຽນແປງ	ການປ່ຽນແປງສະພາບດີ	ການທຳລາຍປ່າໄມ້;	ອຸດສະຫະກຳທີ່	ຄວາມສາມາດ

ສະພາບດົນໜີ້ ອາກາດ	ນ້ຳອາກາດແມ່ນເປັນປະ ເດັ່ນອັນໜຶ່ງໃນທົ່ວໂລກ, ແລະ ສະພາບຂອງບັນຫາ ດັ່ງກ່າວນີ້ໄດ້ຖືກສັງລວມໃນ ບັນຊີລາຍການກ່ຽວກັບການ ປ່ຽນແປງສະພາບດົນໜີ້ອາ ກາດຂອງລັດຖະບານສາ ກົນຫວ່າງມໍ່ໆນີ້, ເຊິ່ງລະດັບ ຄວາມກັງວົນໄດ້ເພີ່ມ ຂຶ້ນ ຢ່າງມີຄວາມໝາຍສຳຄັນ.	ການຜະລິດພະລັງ ງານປ່ອຍສານກາກ ບອນ.	ປ່ອຍກາກບອນ ເຂັ້ມຂຶ້ນ - ການ ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່, ຂົນ ສົ່ງ ແລະ ອື່ນໆ	ເພື່ອຜະລິດວັດສະດຸ ກໍ່ສ້າງທີ່ປະຫຍັດ ພະລັງງານເຊິ່ງ ຫລຸດຜ່ອນກາກ ບອນຖ້າຫາກ ພະລັງງານດັ່ງກ່າວ ໄດ້ມາຈາກ ແຮ່ ທາດ ເຊື້ອເພີງ.
----------------------	--	--	---	--

**ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 2: ສະຖາບັນ, ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບຕ່າງໆອັນສຳຄັນທີ່ຕິດພັນ ກັບສິ່ງ
ແວດລ້ອມ ທີ່ຄຸ້ມຄອງດູແລຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້ານໍ້າຕົກ, ຊຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ແລະ ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງໃນ ສປປ
ລາວ.**

	ສະຖານບັນແຫ່ງຊາດທີ່ສຳຄັນ	ນະໂຍບາຍ ແລະ ກົດລະບຽບແຫ່ງຊາດທີ່ສຳຄັນ
ຂຶ້ນນໍ້າໂດຍລວມ	ກະຊວງຕ່າງປະເທດ	ຍຸດທະສາດແຫ່ງຊາດເພື່ອການເຕີບໂຕ ແລະ ລົບລ້າງຄວາມທຸກຍາກ 2004
ຊັບພະຍາກອນທຳ ມະຊາດ/ສິ່ງແວດ ລ້ອມ	ອົງການວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມກະຊວງກະສິກຳ-ປ່າໄມ້ ອົງການຄຸ້ມຄອງທີ່ດິນຄະນະກຳມະການ ສິ່ງແວດລ້ອມແຫ່ງຊາດກອງທຶນປ້ອງ ການສິ່ງແວດລ້ອມ	ຍຸດທະສາດສິ່ງແວດລ້ອມ 2010-2020 ຍຸດທະ ສາດຊີວະນາໆພັນແຫ່ງຊາດ ແລະ ແຜນຈັດຕັ້ງ ເຄື່ອນໄຫວເຖິງປີ 2020 ຍຸດທະສາດປ່າໄມ້ 2020 ນະໂຍບາຍສິ່ງແວດລ້ອມສຳລັບຂະແໜງພະລັງ ງານຍຸດທະສາດຂອງຂະແໜງນີ້ ແລະ ແຜນຈັດ ຕັ້ງເຄື່ອນໄຫວ 1999 - 2004 ກົດໝາຍປ້ອງກັນ ສິ່ງແວດລ້ອມ 1999 ກົດລະບຽບກ່ຽວກັບການຕີ ລາຄາປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ 2000ກົດໝາຍໝາຍ ປ່າໄມ້ 1996 ດຳລັດຂອງນາຍຍົກລັດຖະມົນຕີ ເລກທີ 164 (1993) ການສ້າງຕັ້ງປ່າປ້ອງກັນແຫ່ງ ຊາດ.
ການຄ້າ ແລະ ການລົງທຶນ	ກະຊວງອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ ຄະ ນະກຳມະການແຜນການ ແລະ ການ ລົງທຶນແຫ່ງຊາດ (ຄຜທ)	ກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງ ຕ່າງປະເທດໃນ ສປປ ລາວ 2004 ກົດໝາຍການ ປະກອບທຸລະກິດ 2005
ພະລັງງານໄຟຟ້າ ນໍ້າຕົກ	ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ຄະນະ ກຳມະການພະລັງງານແຫ່ງຊາດລາວ	ນະໂຍບາຍ - ຄວາມຍືນຍົງທາງດ້ານສິ່ງແວດ ລ້ອມ ແລະ ສັງຄົມຂອງຂະແໜງພະລັງງານໄຟຟ້າ ນໍ້າຕົກຢູ່ໃນ ສປປ ລາວ (ເລກທີ 561 / ຄຜທ)

ຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່	ກະຊວງພະລັງງານ ແລະ ບໍ່ແຮ່ ຫົວໜ້າກົມບໍ່ແຮ່ (DGM)	ນະໂຍບາຍຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ພາຍໃຕ້ການພັດທະນາ (ປັດໃຈນຳເຂົ້າຕໍ່ກັບນະໂຍບາຍດັ່ງກ່າວນີ້ສະ ໜອງໂດຍບົດລາຍງານທະນະຄານໂລກ 2006) ກົດໝາຍຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ 1997 (ມາດຕາ 31 ຂອງ ກົດໝາຍຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່- EIA) ຮ່າງການຈັດຕັ້ງປະ ຕິບັດກົດລະບຽບ ແລະ ຂໍ້ກຳນົດຕ່າງໆຂອງກົດ ໝາຍຂຸດຄົ້ນບໍ່ແຮ່ ສປປ ລາວ 1997 (ກຳລັງກະ ກຽມ)
ວັດສະດຸກໍ່ສ້າງ	ກະຊວງອຸດສະຫະກຳ ແລະ ການຄ້າ	ສປປ ລາວ : ຍຸດທະສາດ ແລະ ແຜນຈັດຕັ້ງເຄື່ອນ ໄຫວໄລຍະກາງສຳລັບການພັດທະນາອຸດສະຫະ ກຳ (2003)

**ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 3 : ບັນດາຄວາມຮັບຜິດຊອບໃນການຈັດຕັ້ງປະຕິບັດການຕີລາຄາປະເມີນຜົນດ້ານ
ສິ່ງແວດລ້ອມ (ກົດໝາຍການຕີລາຄາປະເມີນຜົນດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມ 2000)**

ອົງການຈັດຕັ້ງ ຫຼື ນິຕິບຸກຄົນ	ຄວາມຮັບຜິດຊອບ
ເຈົ້າຂອງໂຄງການ ຫຼື ທີ່ປຶກ ສາຂອງພວກເຂົາເຈົ້າ	<ul style="list-style-type: none"> - ກະຖຽມຄຳອະທິບາຍໂຄງການ (ມາດຕາ 7) - ກະຖຽມ IEE (ມາດຕາ 9) ພ້ອມດ້ວຍ EMP (ມາດຕາ 9 ແລະ 14) ຫຼື ເອກະສານ ເງື່ອນໄຂໜ້າວຽກ (TOR) ສຳລັບເນື້ອໃນຂອງ EIA (ມາດຕາ 11) - ຈັດຕັ້ງປະຕິບັດ EPM (ມາດຕາ 14) - ຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນສະພາບແວດລ້ອມໂຄງການ (ມາດຕາ 15)
ຫ້ອງການຄຸ້ມຄອງການລົງ ທຶນພາຍໃນ ແລະ ຕ່າງປະ ເທດ (DPRA)	ມອບສິດ ແລະ ໜ້າທີ່ໂດຍປະຕິບັດຕາມໃບຕົກລົງແຕ່ງຕັ້ງ ແລະ ຄວາມຮັບຜິດ ຊອບອີງຕາມວັກທີ 5, ມາດຕາ 3 ຂອງກົດລະບຽບດັ່ງກ່າວນີ້ລວມທັງການຄັດຈ້ອນ ສະພາບແວດລ້ອມຂອງໂຄງການ ແລະ ການທົບທວນຄືນ IEE ແລະ ການອະນຸມັດ ຕໍ່ໃຫ້ແກ່ໜ່ວຍງານຄຸ້ມຄອງ ແລະ ຕິດຕາມກວດກາສິ່ງແວດລ້ອມ (EMMU) ຂອງກະຊວງທີ່ກ່ຽວຂ້ອງ. EMMU ຍັງຄົງຮັກສາຄວາມຮັບຜິດຊອບຕໍ່ການຮັບປະ ກັນວ່າຂະບວນການຕີລາຄາປະເມີນສິ່ງແວດລ້ອມ (EA) ໄດ້ເຮັດສຳເລັດໃຫ້ສອດ ຄ່ອງກັບກົດລະບຽບດັ່ງກ່າວນີ້.
DPRA (ບັນດາກະຊວງຮັບ ຜິດຊອບບັນດາໂຄງການພັດ ທະນາ)	<ul style="list-style-type: none"> - ການກະຖຽມຄຳອະທິບາຍໂຄງການສຳລັບໂຄງການຂອງຕົນເອງ (ມາດຕາ 7) - ຄັດຈ້ອນຄຳອະທິບາຍໂຄງການສຳລັບໂຄງການທັງໝົດໃນຂົງເຂດຂະແໜງການ ຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ (ມາດຕາ 8) - ກະຖຽມ ຫຼື ຮັກສາທີ່ປຶກສາໜຶ່ງຄົນເພື່ອກະຖຽມ IEE ສຳລັບບັນດາໂຄງການຂອງ ຕົນເອງ (ມາດຕາ 9) - ທົບທວນຄືນ ແລະ ໃຫ້ຄຳແນະນຳການອະນຸມັດ IEE ຂອງບັນດາໂຄງການຕ່າງໆ

	<p>ໃນຂົງເຂດຂະແໜງການຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ (ມາດຕາ 10)</p> <ul style="list-style-type: none"> - ກະກຽມ ແລະ ທົບທວນຄືນ TOR ສໍາລັບ EIA ສໍາລັບບັນດາໂຄງການຂອງຕົນເອງ ແລະ ທົບທວນຄືນ TOR ສໍາລັບໂຄງການອື່ນໆໃນຂົງເຂດຂະແໜງການຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ (ມາດຕາ 11) - ກະກຽມ ຫຼື ຮັກສາທີ່ປຶກສາໜຶ່ງຄືນເພື່ອກະກຽມ EIA ພ້ອມດ້ວຍ EMP, ສໍາລັບບັນດາໂຄງການຂອງຕົນເອງ (ມາດຕາ 12) - ທົບທວນຄືນ ແລະ ອະນຸມັດ EMP ສໍາລັບໂຄງການທັງໝົດໃນຂົງເຂດຂະແໜງການຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ (ມາດຕາ 10) - ຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນສະພາບແວດລ້ອມຂອງໂຄງການສໍາລັບບັນດາໂຄງການຂອງຕົນເອງ (ມາດຕາ 15) - ຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນສະພາບແວດລ້ອມຂອງໂຄງການສໍາລັບໂຄງການທັງໝົດໃນຂົງເຂດຂະແໜງການຂອງຕົນຮັບຜິດຊອບ (ມາດຕາ 15)
<p>ອົງການວິທະຍາສາດ, ເຕັກໂນໂລຢີ ແລະ ສິ່ງແວດລ້ອມ (ອວຕສ)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - ອະນຸມັດບົດລາຍງານ IEE ເປັນເທື່ອສຸດທ້າຍ (ມາດຕາ 10) - ອະນຸມັດ TOR ສໍາລັບ EIA ເປັນເທື່ອສຸດທ້າຍ (ມາດຕາ 11) - ທົບທວນຄືນ ແລະ ອະນຸມັດບັນດາບົດລາຍງານ EIA ແລະ EMP (ມາດຕາ 13) - ປະສານງານກັບບັນດາອົງການສາຍຕັ້ງສໍາລັບວຽກງານການຕິດຕາມກວດກາ ແລະ ປະເມີນຜົນ (ມາດຕາ 15) - ອອກໃບຢັ້ງຢືນການປະຕິບັດຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ດີສໍາລັບໂຄງການທີ່ໄດ້ເຮັດສໍາເລັດຕາມຂະບວນການ EA ຢ່າງເປັນທີ່ພໍອີກພໍໃຈ (ມາດຕາ 8, 10 ແລະ 13)

ເອກະສານຊ້ອນທ້າຍ 4: ການຄົ້ນຄວ້າພິຈາລະນາດ້ານສິ່ງແວດລ້ອມໄດ້ຖືກບັນຈຸເຂົ້າໃນກົດໝາຍວ່າດ້ວຍການສົ່ງເສີມການລົງທຶນຂອງຕ່າງປະເທດ (2004)

ມາດຕາ 3 ຂອງກົດໝາຍການລົງທຶນຊື້ໃຫ້ເຫັນວ່ານັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດອາດຈະລົງທຶນເຂົ້າໃນທຸກຂະແໜງການທຸລະກິດໃນ ສປປ ລາວ, ຍົກເວັ້ນໃນບັນດາກິດຈະກຳທຸລະກິດເຊິ່ງເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ຄວາມໝັ້ນຄົງຂອງຊາດ ຫຼື ສ້າງຜົນກະທົບໃນທາງລົບຕໍ່ສິ່ງແວດລ້ອມໃນປະຈຸບັນນີ້ ຫຼື ໃນໄລຍະຍາວ, ຫຼື ເປັນອັນຕະລາຍຕໍ່ສຸຂະພາບ ແລະ ວັດຖະນະທຳຂອງຊາດ.

ມາດຕາ 13 (7) ນັກລົງທຶນຕ່າງປະເທດມີສິດພັນທະຕໍ່ກັບການປຶກສາສົ່ງແວດລ້ອມ

ມາດຕາ 16 (3) ກົດໝາຍດັ່ງກ່າວນີ້ສົ່ງເສີມບັນດາກິດຈະກຳທີ່ປຶກສາສົ່ງແວດລ້ອມ ແລະ ຊີວະນາໆພັນຂອງປະເທດຊາດ